

ת"פ 27782/05/13 - מדינת ישראל נגד מחמד גיוסי

בית המשפט המחוזי בירושלים
בפני סגן הנשיא, כב' השופט משה דרורי

ת"פ 27782-05-13 מדינת ישראל ואח' נ' גיוסי
המאשימה
מדינת ישראל
באמצעות פרקליטות מחוז ירושלים (פלילי)
נגד
הנאשם
מחמד גיוסי (עציר) -
באמצעות בא-כוחו עו"ד וסים דראושה

גזר-דין

כללי

1. מהו העונש שיש להטיל על נאשם, שהודה והורשע על פי הודאתו, בכך שלפני שלוש שנים, יידה אבן לעבר שמשה של רכב שעליו מתנוסס דגל ישראל, וכתוצאה מכך נופצה השמשה והזכוכיות נפלו על המתלונן ואשתו, וכל זאת עשה לאחר שעישן סמים.
 2. לאחר שאציג את כתב האישום המתוקן והכרעת הדין, אסקור את הליכי השיקום של הנאשם, מחד גיסא, ואת מעורבותו בעבירה אחרת והרשעתו בה, מאידך גיסא.
 3. כמו כן, יובאו תסקירי שירות המבחן בעניינו, לגלגוליהם השונים, עד לתסקיר האחרון.
 4. טיעוני הצדדים לעונש יובאו לאחר מכן.
 5. גזר הדין יינתן במתכונת של "**הבניית שיקול דעת שיפוטי**", כאמור בתיקון 113 לחוק העונשין.
- כתב האישום המתוקן שבו הורשע הנאשם על פי הודאתו**
6. ואלה העובדות אשר בהן הודה הנאשם, כמפורט בכתב האישום המתוקן:
"1. ביום 11.5.13, בסמוך 23:00 נהג י.ח.ג (להלן: המתלונן) יחד עם אשתו אשר נמצאת בהיריון בחודש שמיני, ברכב מ.ר. 43-101-16 (להלן: הרכב) כשדגל ישראל תלוי עליו בעיר העתיקה בירושלים מכיוון בב חוטה לכוון שער האריות.
2. אותה עת, ישב הנאשם בצד דרך 'ויה דה לה רוזה' (להלן: הדרך) בעיר העתיקה בירושלים ועישן סיגריה המכילה סם מסוג חשיש.
3. בסמוך לשעה 23:10 הבחין הנאשם ברכבו של המתלונן ובדגל ישראל המתנוסס עליו והחליט לפגוע בו.
4. הנאשם הרים אבן ויידה אותה בעוצמה ממרחק של מספר מטרים בודדים לעבר השמשה הקדמית של הרכב. האבן פגע[ה] בשמשה הקדמית של הרכב בצד הנוסע, וכתוצאה מכך נופצה השמשה הקדמית של הרכב, והזכוכיות נפלו על המתלונן ואשתו.

5. במעשיו אלה זרק הנאשם דבר אל כלי תחבורה בכוונה לפגוע בנוסע
בנתיב תחבורה או בכלי תחבורה או לסכן את בטיחותו, והרס נכס או פגע במזיד
ושלא כדין, החזיק סם מסוכן כמפורט בחוק והשתמש בו לצריכתו העצמית".
7. הוראות החיקוק, לפיהן מואשם הנאשם הן אלה:
1. סיכון חיי אדם במזיד בנתיב תחבורה - עבירה לפי סעיף 332(3) לחוק
העונשין, התשל"ז-1977 (להלן - החוק).
 2. היזק לרכוש במזיד - עבירה לפי סעיף 452 לחוק.
 3. החזקה/שימוש בסמים לצריכה עצמית - עבירה לפי סעיף 7(א) וסעיף 7(ג)
לפקודת הסמים המסוכנים [נוסח חדש], תשל"ג-1973.
8. נוסח זה הוא נוסח של כתב אישום מתוקן, כאשר הצדדים הגיעו להסדר טיעון, לפיו יודה הנאשם
בכתב-האישום המתוקן ויורשע בו, כאשר אין הסכמה לעניין העונש (עמוד 11, שורות 10-11 לפרוטוקול
מיום 6.10.13).
9. בעקבות הסכמה זו והודאת הנאשם בעובדות כתב האישום המתוקן (עמוד 11, שורה 23), ניתנה על
ידי הכרעת דין שבה הרשעתי את הנאשם בעובדות כתב האישום המתוקן (ראה פסקה 6 לעיל)
ובעבירות המפורטות לעיל (פסקה 7); ראה: הכרעת דין מיום ב חשון תשע"ד (6.10.13), עמוד 12
לפרוטוקול.
- שלבי השיקום של הנאשם, וההליכים המשפטיים במהלך השיקום**
10. עניינו של הנאשם, ככל שהדבר נוגע למעצר, נידון בפני שופט המעצרים כב' השופט בן ציון גרינברגר,
אשר החליט כי הנאשם יישלח לגמילה בקהילה הטיפולית "אל פטאם". תחילת הטיפול נקבעה ליום
10.10.13. לאור זאת, הסכימו באי כוח הצדדים כי המועד לטיעונים לעונש יידחה, ולא יישמעו סמוך
לאחר הכרעת הדין הנ"ל. המועד לטיעונים לעונש נקבע ליום 23.12.13, והתסקיר שיוגש על ידי שירות
המבחן, עד ליום 19.12.13, יכלול את מצבו העדכני של הנאשם בקהילת "אל פטאם", בנוסף לכל
הפרמטרים המקובלים בתסקיר שירות המבחן, לרבות: התייחסות לעונש (ראה: החלטה מיום ב חשון
תשע"ד (16.10.13), עמוד 13).
 11. שירות המבחן הודיעני, ביום טז כסלו תשע"ד (19.11.13), כי בשל עומס של כמות רבה של תסקירים
הם מבקשים דחיה להגשת התסקיר, עד לחודש פברואר 2014. בהחלטתי, מיום כא כסלו תשע"ד
(24.11.13), נעניתי לבקשה זו, וקבעתי כי תסקיר שירות המבחן יוגש עד 6.2.14, והמועד לטיעונים
לעונש ידחה ליום 9.2.14.
 12. בתסקיר מיום יט שבט תשע"ד (10.1.14), מתוארת השתלבותו של הנאשם בקהילה הטיפולית ונאמר
כי הוא עומד בדרישות המסגרת, לוקח חלק בתהליך הטיפולי ומביע מוטיבציה ורצון לערוך שינוי בחייו.
עם זאת, נאמר בתסקיר כי הנאשם מתקשה לראות עצמו כמכור. כמו כן, בולט כי הוא מושפע מסביבתו
הקרובה, הן בקבלת ההחלטות והן בהתנהגותו המרצה.
- שירות המבחן מעריך כי מדובר בתהליך הדרגתי, תוך התייחסות לכך כי "ההליכים המשפטיים מהווים גורם
מדרבן נוסף עבורו להתמיד בטיפול".**
- לאור זאת, המלצת שירות המבחן היא לדחות את הדיון בעניינו לארבעה חודשים נוספים, כדי להמשיך ולעקוב
אחרי מצבו והתקדמותו בטיפול.
13. בדיון שהתקיים לפניי ביום 9.2.14, אמר הנאשם כי הוא מרוצה מקהילת "אל פטאם". הוא ציין שהוא
בעצמו לא ראה שהוא מכור, והוא ביקש ללכת לקהילה הטיפולית, "כדי לטפל בבעיות שהיו לי
ולהתחיל דרך חדשה. הם לימדו אותי איך לגמור עם ההתמכרות לסמים" (עמוד 14, שורות
11-12).
- הסנגור ביקש לקבל את המלצת שירות המבחן ולאפשר למרשו להמשיך בקהילה הטיפולית. הנאשם

עצמו אמר, כי ברור לו שאם ייתפס עם סם בקהילת "אל פטאם", כי אז יגורש מהקהילה וילך לבית סוהר. הנאשם הוסיף: **"אני לא רוצה להשתמש בסמים, לא בגלל אל פטאם, אלא כי סם זה דבר לא טוב ואני רוצה להתחיל דרך חדשה"** (עמוד 14, שורות 20-21).

במהלך הדיון הוגש על ידי הסנגור מסמך חתום על ידי מנהל הקהילה "אל פטאם", מר איהב יחיא עו"ס, ביחד עם העו"ס המטפלת, אמנה ג'בארה, נושא תאריך 6.2.14, המתאר את תכנית הטיפול במרכז הנמשכת שנה וחצי מיום כניסת המטופל אל הקהילה, דהיינו: שנה בקהילה וחצי שנה בהוסטל. בחודשים הראשונים נמצא המטופל בתכנית טיפולית ושיקום בתנאי פנימייה סגורים, כאשר הוא במעקב כל שעות היממה ועובר בדיקות שתן סדירות, לבדיקת ניקיון מסמים. בתקופה זו הוא מלווה על-ידי צוות רב מקצועי, ומקבל טיפול ושיקום רב ממדי המכוון לעיצוב התנהגות, שינוי דפוסי התמודדות ופתרון בעיות ותחילת שיקום ושילוב בסביבה הטבעית. לאחר מכן הוא עובר להוסטל, שהיא דירת המשך מחוץ לקהילה, שם- יחד עם שאר דיירי ההוסטל - הוא מקיים עצמו באופן עצמאי משכרו, וזאת בליווי ופיקוח והנחיה של צוות ממרכז "אל פטאם" שמלווה אותו בשיקומו. במסמך נאמר כי תאריך היעד של סיום הטיפול והשיקום של הנאשם הוא 14.4.15.

בהתייחסו לנאשם שבפניו, נכתב במסמך כי הוא הגיע לקהילה לאחר שנגמל בכוחות עצמו בבית המעצר, דבר שאושש בבדיקת סמים ואלכוהול שנערכה לו עם כניסתו למרכז. לאחר מספר ימי הסתגלות הוא עלה לשלב א' של תכנית הטיפול והשיקום בקהילה. הדגשים בשלב זה היו הסתגלות לחוקי המסגרת, לסדר יום קבוע והשתלבות בחברת המתגוררים בקהילה. במסמך נכתב כי הנאשם השתלב טוב בין דרי הקהילה ועמד בדרישות ובחוקי המסגרת.

השיחות הפרטניות עם הנאשם התחילו בקהילה ביום 29.10.13, והוא נמצא בשלב של אבחון פסיכו-סוציאלי, במטרה לגבש תכנית טיפול ושיקום עם דגשים אישיים. תכנית זו תוצג לבחינתה ואישורה של ועדת האבחון המקצועית של המרכז.

במסמך נאמר עוד, כי הנאשם - כמו כל המטופלים בקהילה - עובר בדיקות סדירות לבדיקת ניקיון מאלכוהול ומסמים וכי כל הבדיקות עד היום מראות על ניקיון מחומרים אלה. במסגרת הערכה נכתב במסמך, כי הנאשם מתמודד בהצלחה עם השינויים הנדרשים וכי יישום השינויים מצביע על רצון לשנות את אורח החיים העברייני-התמכרותי שהביא אותו למצבו הנוכחי. מנהל הקהילה והעו"ס ממליצים לאור שיתוף הפעולה של הנאשם עם דרישות המסגרת כי ימשיך להיות בקהילה עד לסיום תהליך הטיפול והשיקום, בכפוף לחוקי הקהילה ותנאיה, ודחיית הדיון לעוד שלושה חודשים כדי לאפשר לקהילה לבסס את השינויים שעושה הנאשם המטופל ולהעריך ביתר עומק את הפרוגנוזה המתאימה עבורו.

14. ב"כ המאשימה, עו"ד מרינה רזנפלד, הביעה עמדה זו: על אף המלצת שירות המבחן לדחיית דיון בארבעה חודשים, סבורה המדינה כי מדובר בנאשם בן 29 לא קטין, שנמצא שלושה חודשים בתהליך גמילה וכי ההליך המשפטי מהווה גורם מדרבן עבורו. לדעת המדינה, רק ביחס לקטינים אינטרס השיקום הוא אינטרס על אף לא כן ביחס לבגירים. המדינה סבורה כי הנאשם קיבל הזדמנות ללכת לגמילה למרות שמקומה של הגמילה היא במאסר בפועל. מבחינת המדינה מדובר, כלשון עו"ד רזנפלד ב"תסקיר בינוני מינוס ולכן המאשימה לא רואה שום סיבה ללכת שוב לקראת הנאשם ולא רואה סיבה גם שבית משפט ילך לקראת הנאשם. הגיע הזמן לטעון לעונש בעניינו ולגזור את דינו ואת הליך הגמילה יוכל להמשיך במסגרת מאסרו" (עמוד 15, שורות 20-23, לפרוטוקול מיום 9.2.14).

ב"כ המאשימה סבורה כי המסמך מקהילת "אל פטאם" אינו רלוונטי, שכן הוא מדבר על תהליך שיקום העומד להסתיים ב- 14.4.15, בעוד יותר משנה. עו"ד רזנפלד מציינת כי היה לו בעבר עבירה בשנת 2000 וקיבל הזדמנות ואין צורך ללכת לקראתו פעם נוספת. היא מזכירה את הנזק שגרם הנאשם ואת תסקיר נפגעת העבירה [נושא שעוד אדון עליו בנפרד].

ב"כ המאשימה השתמשה בלשון זו: "מזכירה כי אנחנו לא בהליך של משרד הרווחה אלא בהליך שיפוטי בבית משפט מחוזי כשפוטנציאל העבירה ברור, בטח מצד האנשים שישבו ברכב ברחוב צר בעיר העתיקה. נבקש מבית משפט לא לקבל את הצעת שירות המבחן. האינטרס הציבורי מחייב לגזור את דינו. במסגרת המאסר יש גם תכניות שיקומיות המיועדות לנגמלים לאנשים שרוצים לעלות על-דרך הישר" (עמוד 16, שורות 2-6).

היא הוסיפה כי אין תועלת בדחייה של חודשיים-שלושה, כאשר לאור המכתב של קהילת "אל פטאם" מדובר בדחיות נוספות שיהיו בעתיד. לדבריה, בית המשפט נוהג להיעתר לבקשות מעין אלה רק במקרים מאוד ייחודיים של נסיבות חיים קשות במיוחד של נאשם שלא הסתבך בעבר. לדבריה, יש צורך לטעון לעונש באותו יום (עמוד 16, שורות 8-12). בתשובה לשאלתי, אישרה ב"כ המדינה כי כאשר שופט המעצרים, כב' השופט בן ציון גרינברגר, הורה על כך שהנאשם יהיה במוסד הגמילה "אל פטאם" באוקטובר 2013, המדינה לא הגישה ערעור על כך. היא הפנתה את תשומת הלב לדברי כב' השופט גרינברגר, לפיהם החלטתו זו אינה כובלת את שיקול הדעת של השופט שדן בתיק העיקרי, וכי הקהילה הטיפולית היא בגדר "חלופת מעצר" (עמוד 16, שורות 15-20).

ב"כ המאשימה סבורה כי הנאשם נמצא בשלב מאוד לא רציני. לא מדובר בסמים קשים אלא בחשיש. יש להטיל עליו מאסר בפועל שכן הורשע בעבר באותה עבירה ולא למד לקח. וכך מסיימת ב"כ המאשימה את טיעוניה בעניין זה: "בית משפט רוצה לממן אותו עד אין קץ? אני חושב[ת] שהוא צריך להיות מורחק מהחברה במסגרת מאסר ולא במסגרת טיפולית" (עמוד 16, שורות 23-24). לאחר שמיעת טיעוני באי כוח הצדדים לעניין זה, ניתנה על ידי החלטה ביום ט אדר תשע"ד (9.2.14), שבשל חשיבותה להמשך האמור בגזר הדין, ראיתי לנכון להביאה במלואה (עמודים 16-19 לפרוטוקול):

15.

"1. המחלוקת שבין ב"כ הצדדים אינה חדשה עימנו. לא אחת רואה המדינה את אינטרס הציבור בהענשת הנאשם לאלתר, במאסר בפועל, כאשר ענייני השיקום יוסדרו על ידי השב"ס. מצד שני, סבור הסנגור כי מאחר והנאשם נמצא כבר בקהילה הטיפולית אל פטאם, יש לאפשר למצות את ההליך הטיפולי עד תומו.

2. מחלוקת נוספת בין הצדדים היא בדבר פרשנות מילולית של מסמך הקהילה הטיפולית אלפטאם מיום 6.2.14 ותסקיר שירות המבחן מיום 20.1.14. עו"ד רוזנפלד, נאמנה לשיטתה, מבליטה את הנקודות השליליות או הלא מספקות בתהליך הגמילה, ואילו הסנגור, עו"ד דראושה, שם את הדגש על אותם קטעים חיוביים באותם מסמכים.

3. קראתי את שני המסמכים בעיון. נכון שאין מדובר בתהליך טיפולי שהצליח במאה אחוז, אך הוא תהליך שנמצא על דרך המלך. גם העובדת הסוציאלית בתסקיר שירות המבחן אומרת כי הנאשם 'השתלב היטב בקהילה, עומד בדרישות המסגרת, לוקח חלק בהליך הטיפולי, ומביע מוטיבציה ורצון לערוך שינוי בחייו'.

4. במסמך של הקהילה הטיפולית אלפטאם מוזכר כי לאחר ימי הסתגלות עלה הנאשם לשלב א של תכנית הטיפול והשיקול בקהילה והוא אכן השתלב טוב בין דרי הקהילה ועמד בדרישות וחוקי המסגרת.

5. אכן נכון שבתסקיר שירות המבחן נאמר כי הנאשם 'מתקשה לראות עצמו כמכור'. אולם, נחה דעתי מהסברו של הנאשם ובתוספת הדברים שאמר סנגורו, כי זו אכן אחת מהמשימות בטיפול בגמילה להסביר לנאשם כי כאשר הוא קורא לעצמו משתמש בסמים, הוא אכן 'מכור'.

6. הצעת עו"ד רוזנפלד לקיים היום את הדיון בטיעונים לעונש אינה משתלבת גם עם המסמך של הקהילה הטיפולית אלפטאם, שבה נאמר כי הנאשם נמצא עכשיו בשלב של 'אבחון, פסיכוסוציאלי, במטרה לגבש תכנית טיפול ושיקום עם דגשים אישיים. התכנית תוצג בקרוב לבחינתה ואישורה של ועדת האבחון המקצועית של מרכזנו'. ברור לכל, שבשלב זה אין מקום להוציאו מן הקהילה הטיפולית אלפטאם, אלא יש לאפשר לו להמשיך בהליך.

7. עו"ד רוזנפלד הציגה תזה לפיה רק במקרים נדירים של קטין או של טיפול גמילה מצליח בצורה יוצאת דופן, יש לדחות את הטיעונים לעונש.

8. אינני סבור שזה הדין ולבטח אינני סבור שיש לנהוג כך במקרה שלפנינו.

9. מדובר באדם שנשלח לגמילה על ידי שופט המעצרים (כב' השופט בן ציון גרינברגר) ביום 6.10.13. מאז הוא נמצא בקהילה הטיפולית, אינו משתמש בסמים, ולא יצא מאותו מקום.

10. מבחינת אינטרס הציבור, כולל: הגנה על בטחונה ושלומה של המתלוננת (שהצהרת נפגעי עבירה שלה הוגשה בפניי היום), וההגנה על כלל הציבור, מקומו של הנאשם בקהילת 'אלפטאם' הוא שווה ערך להימצאותו תחת סורג ובריא, במובן זה שהוא מורחק מן החברה.

11. גם הנימוק או החשש של ב"כ המדינה שמא קצב השיקום בקהילה אלפטאם יימשך עד 14.4.15, ואז יידחו הטיעונים לעונש לאותו מועד, אינו חשש המצדיק לקבל את עמדת המדינה ולקיים את הדיון היום.

12. נהפוך הוא, דווקא בגלל שמדובר בתהליך ארוך, ראוי לקבוע דיונים מידי מספר חודשים, לפני כל שלב, כדי להיווכח שהנאשם עומד במטלות שהוטלו עליו והוא מתקדם בשלב השיקום.

13. אני ער לכך כי שירות המבחן כותב 'אנו מעריכים כי מדובר בתהליך הדרגתי ונראה כי ההליכים המשפטיים מהווים גורם מדרבן נוסף עבורו להתמיד בטיפול'. גם אם יהיה מי שיראה בעין לא יפה את הטרחת בית המשפט בקיום מספר דיונים לאורך 14 החודשים הבאים, כדי לבדוק את הליך הטיפול והגמילה, אני חושב שזה חלק מתפקידו של בית המשפט. דברי עו"ד רוזנפלד (עמ' 16, שורה 2): 'אנחנו לא בהליך של משרד הרווחה אלא הליך שיפוטי בביה"מ המחוזי', אינם משקפים את מלוא תפקידיו של בית המשפט בגזירת העונש. שיקולי השיקום הוזכרו גם בתיקון 113, העוסק ב'הבניית שיקול הדעת השיפוטי בענישה', ובסעיף 40 מאפשר לבית המשפט לחרוג ממתחם העונש ההולם בשל שיקולי שיקום. אם כך בדיעבד, לא כל שכן שלכתחילה רשאי בית המשפט ליצור מצב שבו תינתן לנאשם הזדמנות להשתקם, ואז במסגרת כתיבת גזר הדין על פי תיקון 113, יהיו הצדדים רשאים לטעון לעניין השיקום.

14. כדי להפיס את דעתה של עו"ד רוזנפלד, אין מדובר בעמדה חד צדדית בלבד, שכל כולה

לטובת הנאשם. אם יתברר בעקבות הדיונים שיהיו מידי מספר חודשים, כי הנאשם אינו עומד במשימות שהוטלו עליו בקהילת אלפטאם, משמעות הדבר תהיה טיעונים לעונש, ואז, תוכל לטעון עו"ד רוזנפלד, ובצדק, כי אין להפחית בעונשו של הנאשם, לאחר שניתנה לו הזדמנות לשיקום והוא לא ניצל אותה.

ברם, מאחר ואני מאמין כי כל אדם נברא באופן יסודי כאדם טוב, אני מאמין ומקווה כי גם הנאשם יממש את פוטנציאל השיקום והחלופה המוזכרת לעיל בפיסקה זו תהיה רק בגדר דרבון הנאשם לשיקום (ראה פסקה 13 לעיל), ולא תתממש, ובפועל ניפגש ביום 14.4.15 עם חוות דעת חיובית מקהילת אלפטאם, לפיה הנאשם מימש את כל שלבי השיקום בהצלחה.

15. למניעת כל ספק אני מסביר לנאשם כי הוא נמצא בסטטוס של עציר והוא אינו רשאי לצאת מן הקהילה הטיפולית ללא אישור בית משפט. אם הקהילה הטיפולית אלפטאם סבורה כי חלק משלבי הטיפול הוא יציאה לחופש הביתה, עליהם להגיש בקשה נפרדת לבית המשפט, ואפשר לצדדים לטעון לגביה, ואתן החלטה.

16. המסקנה של החלטה זו היא משולשת:

א. המועד לטיעונים לעונש יידחה ליום שני, יא סיוון תשע"ד (9.6.14) בשעה 09:00.

ב. שבוע לפני כן יוגשו לבית המשפט תסקירים מעודכנים, הן של שירות המבחן והן של קהילת אלפטאם.

ג. קהילת אלפטאם תשלח מדריך מלווה עם הנאשם לבית המשפט ותסביר תוך שבעה ימים מדוע לא עשתה כן לדיון של היום.

17. המזכירות תשלח העתק החלטה זו לשירות המבחן ולקהילה הטיפולית אלפטאם.

16. במאמר מוסגר אציין, כי הנאשם הגיע לבית המשפט ללא ליווי של קהילת "אל פטאם". עניין זה עלה גם בהחלטתי הנ"ל (ראה: פסקה 16(ג)). מנהל הקהילה שלח ביום 12.2.14 מכתב התנצלות על הטעות ואי ההבנה לעניין העדר הליווי והבטיח כי דבר זה לא יישנה. ההתנצלות התקבלה (ראה: החלטתי מיום 13.2.14).

17. שירות המבחן שלח תסקיר משלים ביום יד אדר ב תשע"ד (16.3.14), שבו דווח על כך שהנאשם סיים בהצלחה את שלב א בקהילה וביום 21.1.14 עבר לשלב ב, שבו הדגשים הם אלה: אחריות אישית, יוזמה והתחלת שילוב בחברה הנורמטיבית. הקהילה בוחנת זאת, בין היתר, על ידי מתן אפשרות ליציאה לביקורי בית מדי חודש, כאשר בהמשך, בשלב ג, תהיה יציאה לעבודה קבועה ומסודרת מחוץ לקהילה. קצינת המבחן מציינת כי לאור ההתקדמות החיובית בתהליך הטיפול יש חשיבות רבה בשינוי תנאי המעצר כדי להמשיך בתהליך הטיפול באופן מיטבי. לכן, מסיים התסקיר המשלים בהמלצה לשינוי תנאי המעצר בכך שבכפוף להמלצת הקהילה ועל פי נוהליה, יתאפשר לנאשם לצאת למטלות שונות ולביקורי בית בהתאם לתכנית שיקבע צוות הקהילה עבורו ובפיקוחה.

18. בהחלטתי מיום 19.3.14 ביקשתי מבאי כוח הצדדים להודיע עמדתה בכתב, עד ליום 25.3.14.

- ב"כ הנאשם, עו"ד וסים דראושה, בתגובתו מיום 23.3.14, מבקש לקבל את המלצת שירות המבחן בשל היותה המשך לתהליך הטיפול המוצלח שהנאשם מתמיד בו וכי הדבר נעשה בצורה הדרגתית ומבוקרת, תוך הפעלת שיקול דעת.
- ב"כ המדינה לא הגיבה ולא ביצעה את החלטת הנ"ל.
- בעקבות זאת, ניתנה על ידי החלטה ביום 3.4.16: **"בהעדר תגובה של המאשימה, אני נענה לבקשת שירות המבחן שהסנגור תומך בה"**.
19. ביום כה אייר תשע"ד (25.5.14), הוגש על ידי שירות המבחן תסקיר משלים נוסף, המבוסס על מידע שהתקבל מהעו"ס המטפלת בנאשם במסגרת הקהילה הטיפולית "אל פטאם", ממנו עולה כי הנאשם השקיע מאמצים רבים בטיפול, הפגין מוטיבציה רבה, פיתח קשרים חברתיים וכי הוא עוזר ותומך באחרים, בעיקר במסגרת הקבוצות הטיפוליות. כמו כן נאמר כי הנאשם החל לקחת אחריות על מעשיו ולהכיר במחירים ששילם עקב התנהלותו.
- בתסקיר נאמר, כי ניכר שהנאשם החל תהליך משמעותי של שינוי בחייו, וכי הוא מבטא רצון ליישם את השינויים הנדרשים ממנו, כדי להימנע מאורח חיים שולי ומשימוש בסמים.
- לאור זאת, ממליץ שירות המבחן על דחיית הדיון לשלושה חודשים נוספים כדי לאפשר המשך מעקב אחרי מצבו והתקדמותו בטיפול, תוך שמירת קשר עם צוות הקהילה הנ"ל.
20. ביום 3.6.14 ניתנה על ידי החלטה: **"ב"כ הצדדים יודיעו עד 8.6.14, האם מקובלת עליהם המלצת שירות המבחן לדחות הדיון לאחר הפגרה. אם כן יציעו מועדים מתאימים"**.
- עו"ד מרינה רוזנפלד, הגישה ביום 6.6.14, בכתב ידה את התגובה הבאה: **"המאשימה חוזרת על עמדתה כפי שהובאה בדיון הקודם. המאשימה מתנגדת לדחייה ותבקש מבית המשפט הנכבד לקיים את הדיון במועד שנקבע ולטעון במועד זה לעונש. כמו כן, שירות המבחן לא נפגש עם הנאשם לקראת הכנת תסקיר זה... נכתב לפי עו"ס המטפלת בלבד"**.
- ביום 8.6.14 הודיע ב"כ הנאשם, עו"ד וסים דראושה, כחי הוא מסכים לבקשת הדחייה של שירות המבחן ואף הציע מועדים לדיון לאחר הפגרה.
21. בהחלטה מיום י סיון תשע"ד (8.6.14), לאחר שהבאתי את עמדת שירות המבחן בדבר בקשת הדחייה ועמדת ב"כ שני הצדדים, כתבתי כדלקמן: **"לאחר ששקלתי את טענות הצדדים, ובהמשך לנימוקים שפורטו בהחלטתי מיום 9.2.14 [נוסח מלא של ההחלטה הובא לעיל בפסקה 15] אני נענה להמלצת שירות המבחן"**. ביטלתי את הדיון הקבוע ליום 11.6.14 וקבעתי את הדיון ליום 30.9.14, כאשר שבעה ימים לפני מועד זה יוגשו לבית המשפט תסקירים משלימים, הן של שירות המבחן והן של הקהילה הטיפולית (פסקה 11 להחלטה הנ"ל).
22. התסקיר הבא שהוגש על ידי שירות המבחן, לקראת הדיון המיועד, נושא תאריך כ אלול תשע"ד (15.9.14) ואף הוא מבוסס על מידע שקיבלה קצינת המבחן מהעו"ס המטפלת בנאשם במסגרת הקהילה הטיפולית "אל פטאם". מדבריה עולה כי הנאשם החל לחולל שינוי בחייו.
- הוא מתמיד בעבודה, מתקדם ומשקיע מאמצים בטיפול, כאשר הוא עוסק בכל הקשור ליצירת גבולות בקשריו החברתיים ובחיזוק דפוסי חשיבה והתנהגות בריאים. בתסקיר מצוינת עובדה זו: **"לאחרונה קיבל [הנאשם] תפקיד בקהילה של אחראי על הכנת והספקת מזון עבור שאר המטופלים וכן אחראי על התחזוקה הכללית של הקהילה"**. לדברי העו"ס הנאשם מפגין אחריות ומוטיבציה רבה בטיפול בקהילה.
- ביום 12.8.14 עלה הנאשם לשלב ג' בקהילה, וזאת לאחר שעבר ועדת החלטה של הצוות המקצועי. זה השלב האחרון בקהילה, שבו מצופה מהמטופלים לצאת לעבוד מדי יום ומדי סוף שבוע הם יוצאים לביקור בית. נאמר במסמך, כי מאז שעלה הנאשם לשלב זה ועד יום כתיבת המסמך (15.9.14), ניכר כי הוא מתפקד כמצופה בכל התחומים ובולטת התנהגותו החיובית והאחראית. במקום עבודתו מוערך

הנאשם כעובד אחראי וחרוץ.

כמו כן, מוסר הנאשם, בקביעות, בדיקות שתן לגילוי שרידי סם וכל הבדיקות שמסר נמצאו נקיות משרידי סם.

בעקבות זאת, בוחן צוות הקהילה את האפשרות כי הנאשם יסיים את הטיפול האינטנסיבי בקהילה, וכי יעבור להתגורר בהוסטל - דירת מעבר - השייכת לעמותת "אל פטאם", שבמסגרתו המטופלים מחויבים להמשך עבודה מסודרת, הם ממונים על הוצאות הבית והוצאותיהם השוטפות ובמקביל ממשיכים בקשר טיפולי פרטני עם העו"ס ועם הקבוצות הטיפוליות בקהילה. השהות בהוסטל הנה לתקופה של כשישה חודשים, לאחריהם יוצא המטופל לחיים עצמאיים.

לאור האמור לעיל, מסתיים התסקיר בהמלצה לדחות את הדיון לארבעה חודשים נוספים כדי לאפשר לשירות המבחן להמשיך ולעקוב אחר מצבו והתקדמותו של הנאשם בטיפול. הדיון ביום 30.9.14 היה מוקלט.

23.

הסנגור ביקש להיעתר להמלצת שירות המבחן לאור ההתקדמות של הנאשם בטיפול בקהילה. לדבריו, מדובר לא רק בתהליך מוצלח אלא עצם העובדה ששירות המבחן ממליץ על דחייה יש בה כדי להראות את התקדמותו של הנאשם בתהליך הטיפול (עמודים 21-22 לפרוטוקול הנ"ל).

הנאשם השיב לשאלות בית המשפט וסיפר כי הוא עובד חמישה ימים בשבוע, משבע וחצי בבוקר עד חמש וחצי אחרי הצהריים, ישן בקהילה הטיפולית ונפגש עם העובדים הסוציאליים (עמוד 22). לדבריו, הטיפול בקהילה הסתיים ב- 14.3.14 מאחר והתחיל ב- 14.10.13 (עמודים 22-23). לאחר מכן, הוא מיועד לעבור להוסטל לשישה חודשים (עמוד 23, שורה 13).

הסנגור אישר, בתשובה לשאלות בית המשפט, כי גם אם הנאשם יהיה בהוסטל ויפעל בניגוד לתנאים, יחשב הדבר כהפרת תנאים כמו הפרת תנאי חלופת המעצר בהוסטל (עמודים 23-27). הנאשם עצמו אישר את הדברים (עמוד 27, שורות 19-20).

על אף שאפשרתי לבא-כוח הצדדים לנסות להידבר ביניהם לעניין המשך הדיונים בתיק, עמדת המאשימה כפי שבוטאה על ידי עו"ד נועה עזרא היא, כי אין מקום להמשך הטיפול ולהמשך דחיית הדיונים, וכי יש לגזור את עונשו של הנאשם, כבר בשלב זה, דהיינו: ביום הדיון 30.9.14 (עמוד 27, שורה 23 ואילך לפרוטוקול). ב"כ המאשימה מסבירה כי המעשה שביצע הנאשם גרם נזקים גדולים ומדובר במעשה חמור וכי הנאשם שהוא בעל עבר פלילי כולל הרשעה בעבירה דומה, אינו עומד, כלשונו "בשום קריטריון שקבע בית המשפט העליון להליך טיפולי או שיקומי" (עמוד 28, שורות 17-18). לדבריה, טיפול יוכל לבצע הנאשם בכלא או אחרי הכלא (עמוד 28, שורות 27-28). עו"ד עזרא סיימה את טיעוניה במילים אלה (עמוד 29, שורות 19-22):

"אנחנו סבורים שגם היום, עמדתנו, הטעמים לעמדתנו מתקיימים

גם היום, ואנחנו סבורים שהמשך דחיית ההליך, לצורך השלמת ההליך הטיפולי,

היא חוטאת לאינטרס הציבור ושצריך לסיים את ההליך כיום לאחר שמיעת

הטיעון לעונש, זו עמדתנו והיא נותרה, ולטעמנו הם מתקיימים גם היום".

24. וזו ההחלטה שניתנה על ידי בתום הדיון ביום 1 תשרי תשע"ה (30.9.14, עמודים 29-31):

"1. הנאשם הורשע ביום 6.10.13 בעבירות שמפורטות בכתב האישום המתוקן, דהיינו: עבירות של סיכון חיי אדם בנתיב תחבורה, היזק לרכוש בזדון והחזקת סמים לצריכה עצמית.

2. מאז ההרשעה, לפני כשנה חסר שישה ימים, ועל פי החלטות שלי, נמצא הנאשם בקהילה

הטיפולית אלפטם מאז 14.10.13.

3. לאורך כל הדיונים מציגה המדינה עמדה נחרצת לפיה יש לקבוע עונש ולשמוע טיעונים לעונש.

4. לכל האורך, החלטותי הפוכות, ואני מסביר את אינטרס הציבור, כפי שאני מבין אותו, והוא: כי יש לאפשר לנאשם שנמצא בהליך גמילה, לסיימו.

5. גם בהחלטה האחת לפני אחרונה, מיום 9.2.14, התחלתי במילים הללו: 'המחלוקת שבין ב"כ הצדדים אינה חדשה עימנו. לא אחת רואה המדינה את אינטרס הציבור בהענשת הנאשם לאלתר במאסר בפועל, כאשר ענייני השיקום יוסדרו על ידי השב"ס. מצד שני, סבור הסנגור כי מאחר והנאשם נמצא כבר בקהילה הטיפולית אלפטם יש לאפשר למצות את ההליך הטיפולי עד תומו' (פיסקה 1 להחלטה מיום 9.2.14 עמודים 16 - 17 לפרוטוקול). לאחר ניתוח האינטרס הציבורי מכל זוויותיו, הגעתי למסקנה בסיום ההחלטה הנ"ל בפסקה 16 כי יוגשו תסקירים מעודכנים, הן של שירות המבחן, והן של קהילת אלפטם, וכי הדיון יידחה ליום 9.6.14.

6. בדיון האחרון שהתקיים, נקבע כי הנאשם ימשיך להימצא בקהילה הטיפולית אלפטם.

7. לקראת הדיון היום, קיבלתי תסקיר חדש ומעודכן של שירות המבחן, ממנו עולה שלא רק שהנאשם מצליח וחל שינוי בחייו במסגרת הקהילה הטיפולית אלפטם, אלא הוא קיבל לאחרונה תפקיד בקהילה של אחראי על הכנת ואספקת מזון עבור שאר המטופלים, והוא אחראי על התחזוקה הכללית של הקהילה. כמו כן נאמר בתסקיר: 'מוחמד מפגין אחריות ומוטיבציה רבה בטיפול בקהילה'.

8. בנסיבות אלה, חשבתי לתומי כי ב"כ המדינה תעדין את עמדת המדינה, ותתאים אותה למציאות החדשה.

9. ברם, עו"ד נועה עזרא, חזרה על עמדת המדינה הקודמת.

10. לטעמי, גם אם ב"כ המדינה דוגלת בדעה מסוימת, אין צורך לדבוק בה לכל האורך כאשר המציאות משתנה.

11. כאשר בית משפט אינו מקבל את עמדת המדינה בנושא מסוים, ובניגוד לעמדתה קובע כי הנאשם ילך לקהילה טיפולית, אין מקום למחזר את טענת חוסר הסבירות או אי הצדקה למשלוח הנאשם לקהילה טיפולית, נושא שכבר הוכרע לפני שנה.

12. ב"כ המדינה צריכה הייתה, לטעמי, לקבוע עמדה המתיישבת עם המציאות החדשה, ולשכנע את בית משפט מדוע, היום, כאשר נמצא הנאשם בשלב ג' בטיפול, וכי הטיפול בשלב ג' הוא מוצלח, והנאשם נמצא לפני השלב הבא של היציאה להוסטל, גם אז צריך להפסיק את העניין באמצע כדי לשמוע טיעונים לעונש.

13. אולם ב"כ המדינה לא הציגה טיעונים חדשים, אלא חזרה על הטענות הקודמים, לאכזבתי.

14. בנסיבות אלה, צודק ב"כ הנאשם, עורך דין דרוואשה, כי יש לאמץ את המלצת שירות המבחן על פי התסקיר האחרון מיום כ אלול תשע"ד (15.9.14), לפיו יש לדחות את הדיון ל - 4 חודשים נוספים, כדי להמשיך ולעקוב אחר מצבו של הנאשם והתקדמות הטיפול בנאשם.

15. הדבר היחידי שהטריד אותי בדיון היום היה זה: על פי התסקיר החדש בעוד כמספר ימים, ביום 18.10.14, יעבור הנאשם משלב ג', להימצאות בהוסטל. התעוררה בפני השאלה האם תנאי הימצאות בהוסטל זהים לתנאים בקהילה הטיפולית אלפטם. הבנתי הן מהנאשם והן מהעורך דין דרוואשה כי במסגרת ההוסטל הוא יוצא לעבודות לשעות רבות יותר, אולם חובה עליו לחזור להוסטל בסוף העבודה ולהיות שם כל היום, כל הלילה וגם באותם יומיים בשבוע שבהם אינו עובד.

16. כדי לוודא שאכן הנאשם יעמוד במשימות הללו, הצהיר הנאשם לפרוטוקול, לאחר שעורך הדין שלו הסביר לו את משמעות הדבר, כי מבחינת בית משפט זה, אי עמידה בתנאים הללו, דהיינו: אי חזרה מעבודה להוסטל, או הימצאות מחוץ להוסטל בשעות שאינן שעות העבודה, בניגוד לכללי ההוסטל, דינם כהפרת צו שיפוטי, לכל דבר ועניין. כפי שהראיתי לב"כ הצדדים, בתיק אחר שבו שלחתי נאשם לחלופת מעצר בהוסטל או במקום דומה, והוא הפר את התנאים, הועמד לדין על הפרת הוראה חוקית, בניגוד לסעיף 287 (א) לחוק העונשין, ראה תשל"ז - 1977.

17. דברים אלה לא נכתבו כדי שיוכן כתב אישום עתידי, אלא רק כדי להבהיר לנאשם מה משמעות קבלת המלצת שירות המבחן.

18. אני מאמין ומקווה שדברים אלה נאמרו רק לצורך הבהרה, ולא ימומשו הלכה למעשה.

19. לאור האמור לעיל, אינני מקבל את עמדת המדינה, ואני מקבל את עמדת הסנגור, ואני מורה בזה כי שירות המבחן יכין תסקיר מעודכן בתוך 4 חודשים מהיום, דהיינו: עד ליום 1.2.15 .

20. הדיון בעניין תסקיר זה או טיעונים לעונש יהיו ביום שלישי יד שבט תשע"ה (3.2.15) שעה 9:30. הנאשם יובא מההוסטל מלווה על ידי אחד מאנשי קהילת אלפטם".

לאחר הקראת ההחלטה, הוסבר והובהר כי על-פי כללי ההוסטל רשאי הנאשם לצאת לחופשה הבייתה פעם בשבועיים או פעם בחודש וכן לצאת למופע תרבותי עם חברי ההוסטל. הבהרתי כי כל פעילות שנעשית בהתאם להוראות המקובלות בהוסטל לא תהווה הפרת צו שיפוטי (עמוד 32, שורות 8-14).

הוסבר לנאשם פעם נוספת משמעות ההחלטה ואת הציפיות שבית המשפט תולה בו לעניין שיקומו והנאשם אישר את הדבר (עמודים 32-33).

25. ביום ב טבת תשע"ה (24.12.14) שיניתי את מועד הדיון שנקבע ליום 3.2.15, ליום 4.2.15, עקב אילוץ יומן (השתתפות בהרכב פשעים חמורים).
- על פי בקשת הצדדים, מאחר ומועד זה לא התאים להם, בשעה האמורה, שונתה השעה (החלטה מיום 30.12.14).
26. לקראת הדיון האמור, הוגש ביום ג שבט תשע"ה (26.1.15), תסקיר משלים, חתום על ידי הגב' אביגיל יקותיאל, קצינת מבחן למבוגרים.
- התסקיר מבוסס על מידע שקיבל שירות המבחן מהעו"ס המטפל בנאשם, במסגרת הקהילה הטיפולית אל פטאם.
- הנאשם סיים את הטיפול האינטנסיבי בקהילה הטיפולית, ומיום 11.10.14, הוא עבר להתגורר בהוסטל שהיא דירת מעבר השייכת לעמותה, כאשר על פי הנהלים המטופלים בהוסטל מחויבים בהמשך עבודה מסודרת, הם ממונים על כל הוצאות הבית והוצאותיהם השוטפות, ובמקביל, הם ממשיכים בקשר טיפול פרטני עם עו"ס וכן בקבוצות קהילתיות המתקיימות בקהילה.
- מהעו"ס המטפל בנאשם במסגרת ההוסטל עולה, כי הנאשם השתלב בהוסטל, עומד בכללי המקום ושומר על ניקיון מסמים. בפגישות הפרטניות שהתקיימו עם הנאשם, הוא משתף פעולה, ומרבה לדבר על הפסדים שנגרמו לו עקב השימוש בסמים וכן על הפגיעה שגרם למשפחתו.
- בתקופת ההוסטל החל הנאשם לעבוד בחנות חומרי בניין בטייבה, עבודה הדורשת מאמץ פיזי רב וניכר כי הנאשם משקיע את כוחותיו ואת מרצו בעבודה זו, ומגלה מסירות והתמדה.
- התסקיר מצוין, כי בצד זאת, הנאשם, מבחינה חברתית, ממעיט לבוא במגע עם שאר דיירי ההוסטל ואינו יוצר עמם קשרים חברתיים.
- במסגרת הטיפול מגלה הנאשם עמדות נוקשות, מתקשה להתחבר רגשית לתכנים המועלים, ולבדוק את דפוסי התנהגותו השונים.
- נקודה הראויה לציון: הנאשם מוסר בקביעות בדיקות שתן לגילוי שרידי סם וכל הבדיקות שמסר נמצאו נקיות מסמים.
- הנאשם עתיד לסיים את הטיפול בהוסטל ביום 11.4.15.
- הערכת שירות המבחן היא כי הנאשם נמצא בעיצומו של תהליך משמעותי, שהוא הדרגתי. מכל מקום נכתב כי **"נראה כי ההליכים המשפטיים מהווים גורם מדרבן נוסף עבורו להתמיד בטיפול"**.
- ההמלצה בסיום התסקיר היא לדחות את הדיון בשלושה חודשים נוספים, כדי לסיים את הטיפול בהוסטל כנדרש, כאשר שירות המבחן ימשיך להיות בקשר עם צוות ההוסטל ויעדכן את בית המשפט כנדרש.
27. בדיון שהתקיים ביום 4.2.15 הייתה מעין "חזרה" על הדיונים הקודמים:
- הסנגור ביקש לדחות את הדיונים לטיעונים לעונש לאור התסקירים החיוביים והמלצת שירות המבחן (עמ' 21, שורות 14-16).
- הנאשם עצמו אישר את הימצאותו בהוסטל ואת עבודתו בחנות לחומרי בניין מ-07:30 בבוקר ועד 17:30 אחרי הצהריים, כאשר לאחר מכן הוא נמצא בהוסטל. הוא ביקש לסיים את תקופת ההוסטל ביום 11.4.15 (עמ' 21, שורות 19-21).
- ב"כ המאשימה, עו"ד ג'ניה קליימן, חזרה על עמדתה לפיה מדובר בעבירה חמורה של סיכון חיי אדם בנתיב תחבורה וכי עמדתה העונשית היא מאסר בפועל ממושך, ולאור זאת היא מבקשת לטעון לעונש היום (עמ' 21, שורות 24-25).
- בדומה למה שהחלטתי מספר פעמים בעבר (ראה: פסקאות 15, 21 ו-24), קיבלתי את המלצת שירות המבחן - בניגוד לעמדת המדינה - הוריתי לשירות המבחן להכין תסקיר משלים ומסכם, עד ליום 15.4.15, וקבעתי את הדיון לטיעונים לעונש ליום 21.4.15 (החלטה מיום טו שבט תשע"ה (24.2.15), עמ' 22-23 לפרוטוקול).

28.

התסקיר המשלים של שירות המבחן, חתום אף הוא על ידי גב' אביגיל יקותיאל, מיום כד ניסן תשע"ה (13.4.15), מסכם את הימצאותו של הנאשם בקהילת אל פטאם, וזאת בהתבסס על מידע שהתקבל מהעו"ס המטפל, ועל פגישה שערך שירות המבחן עם הנאשם. שוב דווח כי הנאשם השתתף ולקח חלק פעיל בטיפול ושמר על חוקי המקום. יחד עם זאת, מבחינה חברתית, המעיט לבוא במגע עם שאר דיירי הבניין. לגבי עבודתו בחנות לחומרי בניין, נכתב בתסקיר כי מדיווח מעסיקו עולה כי הנאשם גילה מסירות והתמדה בעבודתו.

גם בתסקיר זה נאמר כי כל בדיקות השתן שמסר הנאשם בקביעות נמצאו נקיות משרידי סם. ביום 11.4.15 סיים הנאשם את התהליך השיקומי בקהילה ובהוסטל וחזר לבית משפחתו בירושלים. שירות המבחן מצוין כי ניכר בנאשם שהוא החל תהליך משמעותי של שינוי בחייו. אך, יחד עם זאת, נראה לשירות המבחן, כי דווקא כיום, עם חזרתו לשגרת החיים בביתו, זקוק הנאשם להמשך טיפול, וזאת כגורם מכונן ומארגן, אשר יסייע לו להמשיך את התהליך השיקומי בו החל, להימנע מאורח חיים שולי ומשימוש בסמים.

לעניין אחרון זה של הסמים, הופנה הנאשם ליחידה להתמכרויות במזרח ירושלים, שם הוא אמור לקבל טיפול המשך, במסגרת יחידה זו, כאשר שירות המבחן יעמוד עמו, במקביל, בקשר פיקוחי. שירות המבחן מצוין כי הנאשם יוכל לקבל טיפול פרטני ביחידה להתמכרויות הנ"ל, וכן ימצא שם מענים של טיפול קבוצתי וסיוע קונקרטי.

לאור האמור לעיל, ומאחר והנאשם נמצא להערכת שירות המבחן **"בשלב קריטי של מעבר לחיים עצמאיים בקהילה והשתלבות בטיפול אמבולטורי, ולאור התרשמותו כי ההליכים המשפטיים מסייעים לו בתהליך השיקום, אנו ממליצים על דחיית הדין בעניינו לתקופה של ארבעה חודשים, במהלכם תיבחן יכולתו להמשיך את תהליך השיקום גם מחוץ למסגרת אינטנסיבית כוללת"**. בנוסף להמלצה האמורה מצוין שירות המבחן כי ימשיך להיות בקשר אתו ועם יחידת ההתמכרויות, ויגיש תסקיר משלים, עם המלצה בסוף התקופה האמורה.

29.

ביקשתי את עמדת ב"כ הצדדים, האם הם מסכימים לדחייה כהמלצת שירות המבחן, אם לא, וזאת עד ליום 19.4.15 (החלטה מיום כו ניסן תשע"ה) (15.4.15)). ב"כ הנאשם, עו"ד ואסים דראושה, הסכים לבקשת הדחייה מנימוקי שירות המבחן, תוך הדגשת הצורך בקבלת מידע מעודכן ביחס למידת הצלחת התהליך השיקומי של הנאשם, לאחר חזרתו לביתו ולמקום מגוריו הטבעיים (הודעה מיום 16.4.15).

בהעדר התייחסות המאשימה, ניתנה על ידי החלטה, ביום 19.4.15, ובה נעניתי לבקשת שירות המבחן, הוריתי לשירות המבחן להגיש תסקיר משלים עד ליום 8.9.15 וקבעתי את הדין ליום 10.9.15. ביום 20.4.15 הגיעה עמדת המאשימה, לפיה היא מתנגדת לדחיית הטיעונים לעונש, תוך חזרה על הטיעונים הקודמים, לפיהם מדובר בנאשם שאינו קטין ושיש לו עבר פלילי בעבירות דומות וכי העונש ההולם כולל רכיב של מאסר בפועל וכי הנאשם אינו עומד בקריטריונים המצדיקים דחיית גזירת דינו מטעמי שיקום. ב"כ המדינה, עו"ד נתי בן חמו, הסביר כי הגיש תגובה זו באיחור, מאחר והחלטת בית המשפט מיום 15.4.15 הגיעה אליו רק באותו יום.

בהחלטה מודפסת ומפורטת מיום ז אייר תשע"ה (26.4.15), התייחסתי לטענות המדינה ושקלתי פעם נוספת את "מאזן הנוחיות". אשר לטענת המדינה לפיה **"הנאשם אינו עומד בקריטריונים המצדיקים דחיית דינו מטעמי שיקום"**, הסברתי כי אינני מסכים לגישה זו, **"שכן השיקום פורט בתסקיר של שירות המבחן, ולא מצאתי בנימוקי המאשימה סיבה שלא לקבל את המלצות שירות המבחן"** (פיסקה 8, עמ' 2, שורות 4-5 להחלטה). הוספתי ואמרתי כי גם עברו הפלילי של הנאשם, אין בו כדי לשנות את המצב, שכן מדובר בתיק שנפתח לפני שנתיים, ואם שירות המבחן סבור שיש לקבל תמונה

מלאה ומאוזנת בחודש ספטמבר 2015 (במקום בחודש מאי 2015), יש להמתין לתמונה המלאה, וכל טענות המדינה לעניין העונש, נשמרות לה.

30. ביום יב אלול תשע"ה (27.8.15) הוגש על ידי שירות המבחן, ושוב על ידי גב' אביגיל יקותיאל, תסקיר סופי בעניינו של הנאשם.

התסקיר מפרט את הרקע האישי והמשפחתי של הנאשם: רווק בן 30, רואה חשבון, המתגורר עם משפחתו בירושלים. הוא ילד חמישי מתוך שישה. אביו בפנסיה ובעבר עבד בעיריית ירושלים. האם עקרת בית ולנאשם קשר טוב עם אמו ועם האחים, המנהלים אורח חיים נורמטיבי ובעלי תארים אקדמאיים, פרט לאח אחד שהיה מכור לסמים, נדון לעונש מאסר בעקבות עבירת הריגה והוא מאושפז בבית חולים פסיכיאטרי. הנאשם, לאחר סיום 12 שנות לימוד עם בחינות בגרות, למד בירדן לימודים אקדמאיים והוא בעל תואר בחשבונאות. לאחר מכן שב לישראל והחל לעבוד עם דודו כרואה חשבון ובהמשך פתח משרד עצמאי כרואה חשבון בשותפות עם אחיו. במקביל עבד הנאשם בניקיון להשלמת הכנסתו. התסקיר מציין כי הנאשם התנסה לראשונה בסמים בגיל 24, עם סיום לימודיו. תחילה היה השימוש בסמים מתוך סקרנות חברתית; בהמשך, השימוש היה אינטנסיבי, עד למעצרו הנוכחי בתיק זה. לדברי הנאשם, לאורך כל תקופת השימוש בסמים, המשיך לתפקד באופן שוטף בתחומי העבודה והמשפחה. התסקיר מסכם את הימצאותו של הנאשם בקהילה הטיפולית אל פטאם במשך שנה, מיום 14.10.13 ועד 11.14.15, עת השלים את התהליך השיקומי בקהילה ובהוסטל, חזר לבית המשפחה בירושלים והחל להשתלב ביחידה לטיפול בהתמכרויות במזרח ירושלים. הנאשם מגיע לפגישות ביחידה האמורה באופן קבוע, משתתף בקורה עמו, ונראה לשירות המבחן כי הוא מפנים את משמעות השינוי שהחל לערוך בחייו.

הנאשם מוסר בקביעות בדיקות שתן לגילוי סם ביחידה להתמכרויות. כל הבדיקות שמסר הנאשם נמצאו נקיות משרידי סם.

במסגרת ההיסטוריה העבריינית מצוין כי בשנת 2000 נדון הנאשם לעבודות שירות בגין סיכון חיי אדם בנתיב תחבורה.

אשר לאירועים המתוארים בכתב האישום הנוכחי, מציין שירות המבחן כי בולט הקושי שלו לקחת אחריות מלאה על מעשיו. הוא מתאר את הנסיבות של האירוע בכך שבאותו ערב היה נתון תחת השפעת סמים. לדבריו, הוא אמנם זרק אבן לעבר הרכב, אך לא היה כל תכנון קודם לביצוע העבירה ולא הייתה כוונה לאומנית במעשיו.

התרשמות שירות המבחן היא כי הנאשם "נוטה להשליך את האחריות למעשיו על גורמים חיצוניים, ולתלות את מעשיו בהיותו תחת השפעת סמים, ומתקשה להסביר את התנהגותו והמניעים העומדים בבסיסה".

במסגרת גורמי הסיכון להישנות העבירה בעתיד, מציין התסקיר את נטיית הנאשם לטשטש את חלקו באירוע. מדבריו בולט כי הינו בעל מוקד שליטה חיצוני, מתקשה לקחת אחריות מלאה על מעשיו ונוטה להשליך את האשמה על סביבתו.

אשר לגורמי הסיכון לשיקום, כולל התסקיר את הנתונים הבאים: התרשמות מאדם אינטליגנטי, עם יכולת ביטוי רהוטה, הרואה עצמו כאדם אחראי, בעל יכולות לניהול אורח חיים תקין. בנוסף לכך, כפי שפורט בתסקירים הקודמים, הנאשם החל לשקם את חייו וניכר כי הוא נמצא בתהליך משמעותי של שינוי בחייו, מתמיד בעבודה, שומר על ניקיון מסמים, מתקדם ומשקיע מאמצים בטיפול.

בפרק האחרון של התסקיר, שכותרתו **"המלצה ותכנית שיקום"**, מציגה כותבת התסקיר, קצינת המבחן למבוגרים, הגב' אביגיל יקותיאל, את ההתלבטות שלה בגיבוש המלצה: מצד אחד מדובר בעבירות חמורות ומצד שני היא הביאה בחשבון את התהליך שהחל הנאשם לעבור בשנתיים האחרונות, הכולל תקופת מעצר של מספר חודשים, השתלבות בקהילה הטיפולית אל פטאם ובהוסטל, ניקיון

מסמים ומחויבותו לטיפול, כולל ביחידה להתמכרויות.

לאור זאת, המלצת שירות המבחן היא על מאסר בעבודות שירות, "**כענישה מוחשית שתהווה עבורו מסגרת קבועה, יציבה ומציבת גבולות. כמו כן אנו ממליצים על עונש מותנה, כגורם מרתיע לעתיד**".

שירות המבחן מוסיף וממליץ על העמדת הנאשם לצו מבחן למשך שנה, וזאת לאור ההתרשמות של קצינת המבחן, לפיה הנאשם נמצא בתחילתו של תהליך טיפולי, בו הוא מצוי בהליך הדרגתי של שינוי ולקחת אחריות, וכי ההליך המשפטי מהווה בו גורם מדרבן נוסף עבורו. הצעת שירות המבחן היא כי באותה שנה של תקופת המבחן, ימשיך הנאשם בטיפול במסגרת יחידת של"מ במזרח ירושלים, לשם יגיע לשיחות פרטניות, כאשר, במקביל, שירות המבחן יהיה בקשר טיפוחי עמו ועם העו"ס המטפלת בו ביחידה.

ההמלצה האחרונה היא כי צו המבחן יכול גם מסירת בדיקות שתן קבועות על ידי הנאשם, אשר יעקבו אחר ניקיונו מסמים.

31. הדיון לטיעונים לעונש נקבע ליום 10.9.15. מועד זה נדחה ליום 6.10.15, וזאת בעקבות בקשת ב"כ הנאשם, עו"ד ואסים דראושה, מנימוקים אישיים, ובהסכמת ב"כ המדינה, עו"ד בן חמו (החלטה מיום כה אלול תשע"ה (9.9.15)).

התיק הנוסף שבו הורשע הנאשם ונדון למאסר, ותסקירי שירות המבחן שלאחר מכן

32. והנה, סמוך לפני מועד הדיון שנקבע לטיעונים לעונש, לאחר פעולות השיקום הענפות של הנאשם, לא התייצב הנאשם לשיבת בית משפט של יום 6.10.15 וב"כ המאשימה עדכן את בית המשפט כי הוא עצור בתיק אחר ולא זומן לדיון דרך השב"ס (דברי עו"ד נתי בן חמו, עמ' 24, שורות 10-12, לפרוטוקול מיום כג תשרי תשע"ו (6.10.15)).

ב"כ המאשימה ביקש כי יוגש תסקיר מעודכן בהקדם, שיכלול גם את העבירות החדשות, ואז, כלשון ב"כ המאשימה, "**סוף סוף נטען לעונש בתיק זה**" (עמ' 24, שורה 16, לפרוטוקול מיום 6.10.16). ב"כ הנאשם, עו"ד דראושה, הודיע כי אינו מייצג את הנאשם בתיק האחר. לדבריו, לא ניתן בשלב זה לבקש הגשת תסקיר מעודכן לפני שתתברר התמונה בתיק האחר (עמ' 24, שורות 19-26). 33. בהחלטתי בתום הדיון האמור, ביום כג תשרי תשע"ו (6.10.15), תיארתי בתמצית את ההליכים עד כה וצינתי כי ציפיתי לסיים תיק זה בטיעונים לעונש. ברם, מאחר והנאשם נמצא במעצר בתיק אחר, לא ניתן לבצע את הטיעונים לעונש בהעדר הנאשם, ועל כן, קיבלתי את הפתרון המעשי שהציע עו"ד דראושה, וקבעתי את התיק ליום 13.10.15, כדי שבאותו יום אוכל לקבל נתונים על התיק האחר (עמ' 25-26 לפרוטוקול).

34. בדיון מיום 13.10.15 נכנס הנאשם לדיון כשהוא מדדה על רגל אחת והסביר כי המשטרה שברה את רגלו. הוא היה במעצר, עבר ניתוח בבית חולים הדסה, ועתה הוא שוב במעצר. ב"כ המאשימה סברה כי יש מקום לשמוע טיעונים לעונש ללא תסקיר נוסף. הסנגור סבור כי לא ניתן לאמץ את עמדת שירות המבחן בדבר עבודות שירות, הן בשל היות הנאשם במעצר והן בשל מצבו הפיזי עקב הניתוח ברגל. 35. לכן החלטתי כי שירות המבחן יגיש תסקיר מעודכן עד ליום 22.12.15, כאשר במקביל המדינה תתייחס למה שקרה לנאשם בתיק האחר, והטיעונים לעונש יתקיימו ביום 29.12.15 (פיסקאות 11-12, עמ' 30-31 להחלטה מיום ל תשרי תשע"ו (13.10.15)).

36. לבסוף הוברר, כי בתיק האחר (תיק בית משפט שלום (י-ם) ת"פ 39322-09-15) הוגש נגד הנאשם כתב אישום מתוקן במסגרת הסדר טיעון, שבו יוחסו לנאשם מעשים אלה: בלילה שבין 18.9.15 ליום 19.9.15, בסמטאות הרובע המוסלמי, התקיימה התפרעות, שבה יידו אנשים לעבר שוטרים שהיו במקום במסגרת תפקידם, אבנים, זיקוקים ובקבוקי תבערה. הנאשם נכח בהתפרעות, תוך שהיה על אחד הגגות שבמקום ההתפרעות. במעשיו אלה השתתף הנאשם בהתקהלות אסורה שהתחילו לבצע

- בה את מטרתה להפרת השלום, שיש בה כדי להטיל אימה על הציבור.
- הנאשם הודה בעובדות כתב האישום המתוקן והורשע בהוראות החיקוק שבכתב האישום המתוקן, קרי: עבירת התפרעות, לפי סעיף 152 לחוק העונשין, התשל"ז-1977.
37. במסגרת הטיעונים לעונש בבית משפט השלום, ביקשו ב"כ שני הצדדים לכבד את הסדר הטיעון.
- ב"כ המאשימה הסביר, כי הוסכם על עבירה זו, נוכח קשיים ראייתיים. לא ניתן היה להוכיח ביצוע בצוותא, ועל כן הסכמה לעונש של שישה חודשי מאסר בגין התפרעות, כאשר ברקע הרשעה אחת משנת 2001, בגין סיכון חיי אדם בנתיב תחבורה, היא עונש הולם (עמ' 8, שורות 509, לפרוטוקול מיום 7.2.16, בת"פ 39322-09-15 בבית משפט השלום בירושלים).
- ב"כ הנאשם תמך אף הוא בהסדר. הוא הגדירו כמחיקת 70% מכתב האישום והוסיף כי הנאשם נמצא במעצר בגין עבירה זו מיום 18.9.15. הוא נפצע באירוע ואושפז בבית חולים.
38. בית משפט השלום בירושלים (כב' השופט ד"ר אוהד גורדון), בגזר דינו מיום כח שבט תשע"ו (7.2.16), אימץ את הסדר הטיעון, תוך התחשבות בחומרת המעשים, עברו הפלילי של הנאשם, שבגינו ריצה חמישה חודשי מאסר בעבודות שירות, וזאת תוך איזון עם שיקולי ההרתעה הפרטית והכללית, בשים לב לריבוי התפרעויות דומות בעת הזאת. מנגד, קבע בית משפט השלום, כי יש לשקול את הודאת הנאשם, אשר יעלה את ההליך, את התיקון המשמעותי לכתב האישום שבמסגרתו הושמט האישום של יידוי בפועל של אבנים לעבר שוטרים ואת הקשיים הראייתיים להם טענה התביעה. בית המשפט הוסיף, כי ההסכמה העונשית הולמת ויש לכבדה, ולמאסר בפועל יש להוסיף מאסר מותנה, שמטרתו לספק תמריץ שלילי מפני מעורבות נוספת בעבירות דומות.
39. גזר הדין כלל, אפוא, שני רכיבים אלה:
- א. מאסר בפועל של שישה חודשים ויום, מיום המעצר 18.9.15;
- ב. ארבעה חודשי מאסר על תנאי, לתקופה של שלוש שנים, בגין עבירת התפרעות או כל עבירה של פגיעה באדם על רקע בטחוני, לרבות ניסיון לעבור עבירה כזאת.
40. הנאשם ריצה את עונש המאסר בפועל, ובעת "הסיבוב הראשון" של הטיעונים לעונש, כפי שיפורטו להלן, היה הנאשם בסטטוס של מי שסיים ריצוי עונש.
41. שירות המבחן, בתסקיר מיום יג כסלו תשע"ו (25.11.15), חתום אף הוא על ידי הגב' אביגיל יקותיאל, קצינת המבחן למבוגרים, מזכיר את התסקיר מיום 27.8.15 (ראה פסקה 30 לעיל), שבו ההמלצה הייתה מאסר בעבודות שירות ומאסר על תנאי, ומתייחס לרישום הפלילי שממנו עולה כי בתאריך 19.9.15 נעצר הנאשם בגין עבירות של תקיפת שוטר כשהוא מזוין בנשק והשתתפות בהתפרעות. מדובר בנוסח הראשון של כתב האישום. שירות המבחן מתייחס לכך שהנאשם היה עצור עד תום הליכים בתיק בבית משפט השלום.
- בהמשך לאמור בתסקירים הקודמים (ביחס לעבירות נשוא התיק שבפניי), מציין שירות המבחן כי בהתייחסותו של הנאשם לאירועים המתוארים בכתב האישום הנוכחי, בלט קושי לקחת אחריות מלאה על מעשיו. הוא נטה לטשטש את חלקו באירוע. מדברי הנאשם בלט כי הינו בעל מוקד שליטה חיצוני, אשר נוטה להשליך את האחריות על מעשיו על גורמים חיצוניים, לתלות את מעשיו בהיותו תחת השפעת סמים ומתקשה להסביר את התנהגותו ואת המניעים העומדים בבסיסם.
- ובכך מסתיים התסקיר: **"ביחס להמלצה, לאור האמור לעיל, לאור חומרת העבירות, על רקע התייחסותו לעבירות הנדונות, ולאור היותו כיום עצור עד תום ההליכים בגין עבירות דומות, חרף התהליך הטיפולי אותו החל לעבור בשנתיים האחרונות, אנו ממליצים על עונש של מאסר וכן על מאסר מותנה"**.
42. לאחר שביום 29.12.15 הצדדים טענו לעונש, כאשר הנאשם היה במעצר בתיק האחר (אתייחס לטיעונים לעונש בשני הפרקים הבאים), ביקש ב"כ הנאשם, עו"ד ואסים דראושה, כי בית המשפט יקיים

דיון נוסף שבו יתייחס לנתון החדש לפיו הנאשם סיים לרצות את עונשו בבית משפט השלום.

43. נעניתי לבקשה זו וקבעתי השלמת טיעון, ליום 28.3.16.
באותו יום ביקש הסנגור, כי אחזור להמלצה של שירות המבחן לעבודות שירות, ולחלופין, כי שירות המבחן יכין תסקיר מעודכן (עמ' 84 לפרוטוקול).
ב"כ המדינה, עו"ד ענת גרינבוים, אמרה שאין צורך להטריח את שירות המבחן בהגשת תסקיר נוסף. בהחלטתי הסברתי, כי לאחר שהמתנו שלוש שנים, לא יהיה שום נזק אם נמתין חודש נוסף לקבלת תסקיר מעודכן, ולאחריו אפשר השלמת טיעונים קצרה (החלטה מיום יח אדר ב תשע"ו (28.3.16)).
44. התסקיר המעודכן, האחרון, מיום יא ניסן תשע"ו (19.4.16), חתום אף הוא על ידי קצינת המבחן למבוגרים, אביגיל יקותיאל, מתייחס לשיחה שקיימה עם הנאשם, במטרה לברר נסיבות מעצרו ולחקור את המניעים הנמצאים בבסיס העבירה. בתסקיר נאמר כי הנאשם מתקשה לקחת אחריות על מעשיו ואף הכחיש את ביצוע העבירה, כאשר בבסיס תפיסתו, עצם העובדה ששוחרר ממעצר במעמד הדיון האחרון בעניינו, מהווה זיכוי.
לדבריו, חזר לעבוד כרואה חשבון עצמאי במשרד המשותף שלו ושל אחיו.
לעניין השימוש בסמים, הוא שומר על עצמו נקי, ועשה כן גם במעצר.
הנאשם מסר לשירות המבחן בדיקת שתן והיא נמצאה נקיה משרידי סם.
אשר להמלצה העדכנית, מסביר התסקיר את השיקולים הבאים:
אכן, בתסקיר מיום 27.8.15 ההמלצה הייתה לעבודות שירות (ראה: פסקה 30 לעיל), כאשר נלקח בחשבון תהליך השיקום, כולל: ניקיון מסמים, תוך ציון הנתון כי בהתייחסותו של הנאשם לאירועים המתוארים בכתב האישום שבפניי בלט קושי לקחת אחריות מלאה על מעשיו, וכי הוא נוטה לטשטש את חלקו באירוע, נוטה לתלות מעשיו בהיותו תחת השפעת סמים, ומתקשה להסביר את התנהגותו והמניעים העומדים בבסיסה.
שירות המבחן מוסיף את הנתון החדש של ביצוע עבירה נוספת, בה נמצא אשם, בזמן שמתנהל נגדו התיק נשוא דיון זה, עליו הוא מתקשה לקחת אחריות כיום. נושא אחרון זה של הקושי לקחת אחריות בעבר וגם כיום, הוא אחד הנושאים המשמעותיים בעיני שירות המבחן בעניין ההמלצה. שירות המבחן מעריך, כי יש ספק בשיקומו של הנאשם, שכן **"חלק משמעותי בהליך השיקום מתבטא ביכולת האדם להכיר בהתנהגותו, להבין את מניעה ולקחת אחריות עליה, כמו גם להימנע מביצוע עבירות נוספות"**.
להערכת שירות המבחן, כל אלה מעלים את הסיכון להישנות עבירה נוספת בעתיד ומקטינים את הסיכון לשיקום.
"השורה האחרונה" בתסקיר היא זו: **"לאור כל האמור לעיל, אין באפשרותנו להמליץ על חלופות ענישה או שיקום במסגרת הקהילה, אשר עשויות להפחית את הסיכון להישנות העבירה ואנו חוזרים בנו מהמלצתנו לענישה של עבודות שירות וממליצים כי יוטל עליו עונש של מאסר שייקח בחשבון את ימי מעצרו. בנוסף, נמליץ על מאסר על תנאי כעונש מרתיע לעתיד"**.
על פי החלטתי, מיום 20.4.16, על המזכירות לשלוח את העתק התסקיר לב"כ הצדדים, לקראת השלמת טיעוניהם שנועדה ליום 4.5.16.
45. ואכן, היו טיעונים משלימים לעונש בישיבת בית המשפט שנקבעה ליום 4.6.16. בסיום הטיעונים השמיע הנאשם את מילתו האחרונה.
- הצהרת נפגעי העבירה**
46. כמפורט בכתב האישום המתוקן (כפי שצוטט בפסקה 6 לעיל), שבו הודה הנאשם והורשע על פי הודאתו (פסקה 9 לעיל), הנאשם הבחין ברכב המתלונן ובדגל ישראל המתנוסס עליו, ואז החליט

לפגוע בו, כאשר הפגיעה הייתה זו: "האבן פגע[ה] בשמשה הקדמית של הרכב בצד הנוסע, וכתוצאה מכך נופצה השמשה הקדמית של הרכב, והזכוכיות נפלו על המתלונן ואשתו" (סעיף 4 לכתב האישום המתוקן).

47. בהצהרת נפגעי העבירה, החתומה על ידי האם, היא מתארת את האירוע באופן הבא: במוצאי שבת, ב סיון תשע"ג (11.5.13), היא חזרה עם בעלה משבת אצל הוריה. בדרכם לרח' הגיא, אל היציאה, דרך שער האריות, התנפל על הרכב נער שבידו סלע גדול. הנער זרק בכוח את הסלע על השמשה, וזו החלה להישבר. המתלוננת כותבת: "מבחינתי, זה היה אירוע קשה וממושך. החוויה שעברנו הייתה קשה. הייתי בחודש השמיני להריוני יחד עם בעלי, בתוך סימטה צרה, כשרכבים עומדים לפנינו ומאחורינו, בלי שום אפשרות לברוח. האבן מנפצת את אט את החלון ואני מלאה בזכוכית מהשמשה הקדמית. בעלי צפר בכל הכוח, מנסה להיחלץ מהסימטה. הזדחלנו באיטיות בעוד הנער ממשיך בשלו. אני זוכרת את החרדה שאחזה בי, הדאגה לשלומנו ולשלום העובר שנשאתי ברחמי. חוויתי אימת מוות".

48. בהמשך הצהרת נפגעי העבירה, מתייחסת המתלוננת למצב תשעה חודשים לאחר האירוע, כאשר היא אוחזת בזרועותיה את בתה התינוקת, ויודעת כי מה שחווה ילווה אותה כל חייה. כך מתארת היא את השלכות האירוע: "נסיעות באזור מקום מגורי מלוות אצלי בתחושות קשות של חרדה וחוסר אונים. דפיקות ליבי מואצות, ואני מוצאת את עצמי חסרת שקט פעמים רבות במהלך היום, וכמובן, בזמן שאני נזכרת באירוע. בעקבות הפחד לחוות שוב אירוע דומה, אני לא עוברת באזורים רבים, והדרך לביתי התארכה לאין שיעור".

היא אף מציינת, כי היא מתפללת שבתה הקטנה לא תעבור חוויות קשות בחייה.

49. אשר לנאשם, נכתב בהצהרה, כדלקמן: "מעט מן השלווה שאבדה לנו באותו הלילה, שבה אלינו כשקיבלנו את ההודעה על מעצרו של הנער. הנער, שברגע אחד שינה את חיינו והכניס בהם פחד. בטוחני שבית המשפט ימצא עמו את הדין ויעניק לנו חזרה את השקט לחיינו".

50. מעניין לציין את המשפט האחרון שבו סיימה המתלוננת את הצהרתה: "ברור לי, שגם לתוקף יש נסיבות חיים וקשיים משלו, אבל אני מאמינה במערכות הצדק ומרגישה שרק אמירה ברורה של בית המשפט תוכל לגרום למקרה כזה שלא יקרה שוב".

51. אקדים את המאוחר ואציין, כי בפתח הטיעונים לעונש הסכים ב"כ המדינה, עו"ד שגיב עוזרי, כי לא נגרם למתלוננת ולבעלה כל פגיעה פיזית שהיא. כמו כן, אישר כי אין לו כל מידע לגבי הוצאות כספיות בדבר טיפול פסיכולוגי של בני משפחת המתלוננת (עמ' 33, שורות 5-10 לפרוטוקול מיום 29.12.15).

ראיות לעונש

52. ב"כ המאשימה הביא כראיות לעונש את גיליון הרישום הפלילי של הנאשם. בתדפיס המידע הפלילי נמסר, כי הנאשם הורשע ביום 15.1.01, בבית משפט מחוזי בירושלים (ת"פ 544/00), בעבירה של סיכון חיי אדם בנתיב תחבורה, עבירה לפי סעיף 332 (3) לחוק העונשין, בגין עבירה שבוצעה ביום 27.9.00. העונש שהוטל על הנאשם היה מאסר בפועל של חמישה חודשים בעבודות שירות, וכן מאסר על תנאי של 18 חודשים, למשך שלוש שנים.

53. ראיה נוספת לעונש, אותה ביקש ב"כ המאשימה להגיש, היא מסמך ערוך על ידי ענף המודיעין במשטרת ירושלים, שכותרתו "תופעת ידיו אבנים במחוז ירושלים", מיום 20.9.15. לאחר התנגדות של הסנגור, עו"ד ווסים דראושה, להגשת המסמך, ולחילופין, להגישו כפוף לחקירה נגדית של כותב המסמך (ראה הדיונים בין ב"כ הצדדים בעמ' 33-37 לפרוטוקול מיום 29.12.15), הצעתי לצדדים לנסות להידבר ביניהם. לאחר הפסקה, הודיעו הצדדים כי הסכימו לכך שהמסמך יהיה רלוונטי אך ורק לעניין ידיו האבנים, וכי בעניין חקירת כותב המסמך, שומר לעצמו ב"כ הנאשם, את הזכות לבקש את חקירתו (עמ' 37 לפרוטוקול).

בפועל, לא הוגשה בקשה כזו, והמסמך נמצא בתיק בית משפט, וממנו עולה כי יש קו עליה של ידיו אבנים גם על בסיס שנתי (1,023 אירועים משנת 2008, ולאחר עליה הדרגתית: בשנת 2014 מספר האירועים הינו 4,895 - 53% עליה, לעומת 2013, שבה היו 3,200 מקרים; בשנה הרלוונטית לכתיבת הדו"ח, 2015, היו עד 20.8.15, 3,323 אירועים, שהינם בפילוח חודשי עליה של 26%, לעומת 2014).

החתום על המסמך, פקד ניר בטאט, מציין בסיום המסמך (סעיף 3ג): "להדגיש, כי מדובר באירועים חמורים המגלמים בתוכם סכנה לפגיעה בחיי אדם".

54. ב"כ הנאשם, הודיע כי אין בכוונתו להגיש ראיות לעונש (עמ' 37, שורות 25-26 לפרוטוקול מיום 29.12.15).

תמצית טיעוני המאשימה לעונש

55. כאמור, הטיעונים לעונש התנהלו בשני סבבים:

א. ביום 29.12.15 - בשלב זה טרם הסתיימו הדיונים בבית משפט השלום בתיק הנ"ל;

הכרעת הדין וגזר הדין היו ביום 7.2.16 (ראה הפרטים בפסקאות 36-39 לעיל).

ב. ביום 4.5.16 - לאחר גזר הדין בבית משפט השלום והתסקיר המעודכן (ראה עליו פסקה 44 לעיל).

56. הטיעונים לעונש הראשונים, ביום 29.12.15, נפתחו על ידי ב"כ המאשימה, עו"ד שגיב עוזרי, בתשובה לשאלותי, בהצהרה הבאה: **"מתחם העונש ההולם שאנו עותרים לו הוא בין שנתיים לחמש שנות מאסר, ואנו עותרים למיקומו של הנאשם באמצע מתחם העונש ההולם"** (עמ' 32, שורות 23-24 לפרוטוקול הנ"ל; ובהמשך אישר כי מדובר על 3.5 שנות מאסר - שם, שורות 25-26).

57. במסגרת הטיעון לעונש, הודה ב"כ המאשימה כי אין באמתחתו פסק דין כלשהו, שבו נקבע מתחם ענישה בהיקף שאותו טען. הוא אישר כי המתחם הידוע לו, הוא בין 8 לבין 24 חודשי מאסר, כפי שנקבע על ידי בית המשפט העליון (עמ' 44, שורות 12-13; עמ' 45 שורה 24). עו"ד עוזרי התכוון לפסק הדין בע"פ 2432/15 חליל עיסא נ' מדינת ישראל (2015), אליו התייחס בעמ' 47-48 לפרוטוקול.

58. ב"כ המאשימה לא מצא מתחם אחר גבוה יותר בפסיקת בית המשפט העליון או בית המשפט המחוזי, גם לאחר גל האלימות הנוכחי (עמ' 45-46). אבל, טענתו היא כי ראוי שבית המשפט יחמיר ויקבע מתחם גבוה יותר, שכן מדובר, כלשונו, ב"מכת עיר" (עמ' 45, שורות 10-19; וכן עמ' 56, שורות 14-21). בהקשר זה, התבסס ב"כ המאשימה על דוח המודיעין המשטרתי, בדבר העלייה בהיקף ידווי האבנים (ראה: פסקה 53 לעיל), וטען כי בנסיבות אלה **"יש מקום ללכת ולהחמיר ככל שהתופעה הולכת ומתגברת. העונשים הקבועים שניתנים על ידי הערכאות השונות הם לא מספיקים"** (עמ' 56-57).

59. בתשובה לשאלתי, הזכיר ב"כ המאשימה גזר דין שניתן על ידי (ת"פ 13-08-29572) מדינת ישראל נ' יחיא אשקר (2014), שבו נקבע המתחם של 8 עד 28 חודשי מאסר, והעונש בפועל היה 20 חודשי מאסר. המדינה לא הגישה ערעור על כך (עמ' 48-49 לפרוטוקול). עמדת המדינה היא (עמ' 49 לפרוטוקול) כי גם אם לא הוגש ערעור, רשאית המדינה לטעון בפניי למתחם עונש גבוה יותר (אפילו מעבר למתחם שטענה באותו פרשה, שבה קבעתי מה שקבעתי).

60. ב"כ המאשימה הציג את עמדתו באופן הבא: **"אני בא, ואני בעצם אומר בצורה מפורשת, ואני לא מבקש להסתתר ולא ליפות את הדברים. אנחנו מבקשים, אדוני, להחמיר את רף הענישה מרף הענישה הקודם. אני לא טוען שיש פסיקה שקובעת רף ענישה כמו שאנחנו עתרנו לו"** (עמ' 51, שורות 4-6). בהמשך הובהר כי כחודש וחצי לפני הדיון בפניי, המדינה טענה, בפני כב' השופט הבכיר אמנון כהן, למתחם שבין 12-36 חודשים, וב"כ המאשימה הסביר כי חל שינוי במדיניות התביעה בחודש

נובמבר 2015 (עמ' 53-54).

- בהמשך (לאחר הפסקה), ב"כ המאשימה התייחס בפסקי דין לטיעוני המדינה בפני השופט אמנון כהן, והסביר כי היה הדבר לפני החלטת שינוי מדיניות הענישה, וכי המדינה הגיעה למסקנה כי גם לאחר שינוי מדיניות הענישה, אין הצדקה להגיש ערעור לבית המשפט העליון (עמ' 75, שורות 9-15). בכל מקרה, הנתונים בתיק האמור, לטענת המדינה, שונים מאלה שבתיק זה (עמ' 76, שורות 1-7).
61. ב"כ המאשימה טען כי הערכים המוגנים שנפגעו בעבירה הם גופו של אדם, חייו, ביטחון גופו, ביטחון חייו, ביטחון רכושו, חופש התנועה והתפקוד של החברה בכביש (עמ' 52, שורות 28-30). בהקשר זה, הזכיר את הפגיעה ברכב, בשמשה, ואת החרדות שנגמרו למתלוננת כשהייתה בחודש השמיני בהריונה. לדבריו, הנזק הפוטנציאלי היה חמור הרבה יותר (עמ' 56, שורות 1-9).
62. ב"כ המאשימה שם דגש על הנסיבות הספציפיות של ביצוע העבירה: הנאשם הבחין ברכב של יהודי על פי דגל ישראלי; הנאשם יידה את האבן מקרוב כדי לפגוע בשמשה הקדמית, והיא אכן נופצה; האירוע היה במזרח ירושלים, שהוא מקום רגיש קרוב להר הבית (עמ' 57-58).
63. אשר לנטילת אחריות - ב"כ המאשימה מסכים שאכן הנאשם הודה, אך הוא רואה בכך הודאה פורמאלית, ובעניין זה הוא מתבסס על תסקיר שירות המבחן מיום 25.11.15, שבו נכתב כי בלט קושי אצל הנאשם לקחת אחריות מלאה על המעשים, וכי הוא נוטה לטשטש את חלקו באירוע ולהשליך את האחריות למעשיו על גורמים חיצוניים (עמ' 60, שורות 4-10). ב"כ המאשימה סבור שלא נעשה על ידי הנאשם מאמץ לתקן את תוצאות העבירה, ואין לו שום התנהגות מיוחדת חיובית (עמ' 60, שורות 10-13).
64. ב"כ המאשימה התייחס לנסיבות חייו של הנאשם, כולל הליך הגמילה הארוך. אולם, ב"כ המדינה, סבור כי הליך זה עדיין בעיצומו, והדבר בא לידי ביטוי בכך שהנאשם עבר עבירה נוספת, שבגינה הוא נמצא במעצר עד לתום ההליכים (עמ' 60, שורות 14-18; יש לזכור כי הטיעונים ביום 29.12.15, היו, כאמור, בטרם הסתיימו ההליכים נגד הנאשם בבית משפט השלום).
65. עו"ד שגיב עוזרי, ב"כ המאשימה, בתשובה לשאלותי, אישר כי אכן היה תסקיר מיום 27.8.15, שהמליץ על עבודות שירות ועונש מותנה, אך את המדינה מטרידה הנקודה שהועלתה בתסקיר לעניין היעדר נטילת אחריות מלאה וסיכוי להישנות העבירה (עמ' 61, שורות 14-16). גם הליך השיקום, כפי שתואר בהרחבה לעיל, אינו מצדיק, לשיטת המדינה, את הצבתו של הנאשם בתחתית המתחם, שכן מקום זה יש להותיר למי שלקח אחריות מלאה ולא לנאשם שבפנינו, במיוחד שיש צורך להביא בחשבון את שיקולי הרתעת היחיד והרתעת הרבים (עמ' 62, שורות 3-6; וכן עמ' 63, שורות 4-10).
66. ב"כ המאשימה ער לכך שהאירוע היה משנת 2013, אך הטיעונים לעונש נשמעים בסוף 2015, לאחר החמרת המצב הביטחוני, ומבחינת המדינה מה שחשוב הוא המסר היוצא היום מבית המשפט, ולא תאריך ביצוע העבירה, וזאת בשל הצורך ליתן משקל להרתעת הרבים (עמ' 64, שורות 4-7, וכן האמור בשורה 23).
67. ב"כ המאשימה, עו"ד עוזרי, ביקש שאתן גם משקל לעבירה שבוצעה על ידי הנאשם בשנת 2000 (ראה: פסקה 52 לעיל). לדבריו, מדובר בעבירה ממך העניין, היתה לעבירה הנוכחית, ועל כן, יש להביאה בחשבון לעניין העונש (עמ' 65).
68. בטיעונים ביום 4.5.16 - לאחר גזר הדין של בית משפט השלום, שבו נידון הנאשם לששה חודשי מאסר ויום, ולאחר התסקיר המעודכן מיום 19.4.16 (פסקה 44 לעיל), שבו הומלץ על מאסר בפועל (ולא על עבודות שירות כפי שהומלץ בעבר) - עמדת ב"כ המאשימה הייתה כי העבירה הנוספת של הנאשם מצביעה על חיזוק משמעותי לעמדתה העונשית (עמ' 86, שורות 19-20, לטיעוני עו"ד אורי גולדשטיין, ב"כ המאשימה).

69. ב"כ המאשימה מסביר, כי אם שירות המבחן שאמון על השיקום, ממליץ על מאסר בפועל, ודאי שביט משפט המאזן את שיקולי הגמול וההרתעה, מן הראוי שיוורה על מאסר בפועל, וזאת "בשים לב לנפיצותה של העבירה שבמסגרתה הורשע הנאשם, וגם בשים לב לכך שבעבר, אמנם בשנת 2001, הורשע בעבירה ממין העניין, וגם לאחרונה, לאחר שכבר הורשע ולאחר שטעם טעם של מעצר במסגרת תיק זה, לאחר שאדוני הושיט לעברו יד ואיפשר לו לבוא בגדר הליך טיפולי, החליט הנאשם לעבור עבירה נוספת. במצב שכזה, כשיש לנו שיקולים נוספים של גמול, מניעה והרתעת היחיד והרבים, הרי שענישה משמעותית של מאסר בפועל מתחייבת" (עמ' 87, שורות 3-8).
70. בעיני ב"כ המאשימה, אין משקל לחלוף הזמן של שלוש שנים מיום ביצוע העבירה ועד היום, במיוחד בגלל העבירה החדשה שביצע הנאשם (עמ' 87, שורות 20-11).
71. לעניין השיקום, סבור ב"כ המדינה כי ניתן היה לגמול את הנאשם מסמים בין כותלי בית הסוהר, ומכל מקום, הוא מצטט מתסקיר שירות המבחן, לפיו יש ספק לגבי השיקום (עמ' 87, שורות 29-21).
72. ב"כ המאשימה, עו"ד גולדשטיין, חוזר על המתחם שהוצע על ידי עו"ד עוזרי בישיבה הקודמת, ולטעמו, בגלל שיקולי המניעה, אפשר לחרוג לחומרא בתוך המתחם, במיוחד כאשר מדובר בעבירה שבוצעה כלפי רכב שדגל ישראל תלוי עליו, והמעשה שעשה השפיע קשה על הנפגעת (עמ' 88).
73. בתשובה לשאלותי לעניין המשקל שיש לתת לשיקום על פי סעיף 40 לחוק העונשין, חזר ב"כ המאשימה על כך שיש ספק לגבי הצלחת השיקום, ובכל מקרה, יש לתת משקל לעקרון הגמול. ב"כ המאשימה סבור שהעבירה בוצעה לא על רקע שימוש בסמים, ועל כן, השיקום מן הסמים, אין לו רלוונטיות (עמ' 89-88).
- תמצית טיעוני הנאשם לעונש**
74. בישיבת הטיעונים הראשונה מיום 29.12.15 (לפני סיום ההליכים בבית משפט השלום). בתשובה לשאלותי, אמר הסנגור, עו"ד ווסים דראושה, כי לאור הפסיקה, מתחם העונש ההולם הוא, לכל היותר, 8 עד 24 חודשי מאסר (עמ' 68, שורות 2-1).
- לטעמו, יש מקום לקבוע מתחם יותר נמוך, מעונש שירוצה בעבודות שירות ועד למאסר בפועל (עמ' 68, שורה 31).
75. לטעמו של הסנגור, חשוב יותר מהמתחם הוא ההליך השיקומי המוצלח שעבר הנאשם במשך פרק זמן של כשנתיים (עמ' 69, שורות 14-13).
- בשלב זה של הטיעונים - לפני תום הדיונים בבית משפט השלום בעניינו של הנאשם (כאשר עו"ד דראושה הדגיש כי הוא לא ייצג אותו ולא מייצג אותו בהליך הנ"ל) - סבור הסנגור כי יש לחרוג מן המתחם, לאור ההליך השיקומי (עמ' 70, שורות 5-6), והוא סבור כי עדיין ניתן להטיל על הנאשם מאסר בעבודות שירות (עמ' 70, שורות 12-13), שכן הנאשם כבר "ריצה" בפועל עונש מאסר בתיק זה בדרך של מעצר מיום 12.5.13 עד 14.10.13, דהיינו: חמישה חודשים ויומיים. מבחינה זו, מדובר, אפוא, בעונש של 11 חודשי מאסר, מתוכם חמישה חודשים בפועל וששה חודשים בעבודות שירות. במקרה הכי חמור - טוען ב"כ הנאשם - כי אפשר להטיל עליו, בנוסף לכך, מאסר בפועל למשך שבועות בודדים, אם כי עמדת הסנגור היא כי יש להעביר לנאשם מסר, לפיו אין לשולחו למאסר פעם נוספת (עמ' 70, שורות 26-13).
- בקשה חילופית היא כי יוטל על הנאשם את העונש הנמוך במתחם, דהיינו: שמונה חודשי מאסר בפועל, בניכוי חמשת חודשי המעצר, קרי: שלושה חודשי מאסר בפועל (עמ' 71, שורות 13-8).
76. ב"כ הנאשם מסביר כי עניין הסמים אינו נתון צדדי, שכן הוא הוזכר בכתב האישום המתוקן, ובכך הסכימה המדינה לכך שזאת עובדת רקע חשובה (עמ' 71, שורות 28-21). לפיכך, אין זה ראוי להתייחס אל הנאשם כעוד "מפר סדר", כמו עשרות ומאות אנשים שקשורים להפרות הסדר בירושלים בזמן

- האחרון (עמ' 71, שורות 28-31). מאחר והנאשם השתמש בסמים, והדבר היה עלול להביא אותו לביצוע עבירה נוספת, העבירה שבוצעה על ידי הנאשם לא הייתה מתוכננת, אלא היא פרי השימוש בסמים (עמ' 72, שורות 1-5). מבחינה זו, מדגיש הסנגור כי מדובר במקרה יחידני, שבו אין מדובר בעבירת ביטחון ממוקדת, אלא בשימוש בסמים, אשר בגינה העכבה הוסרה (עמ' 72, שורות 25-26).
77. ב"כ הנאשם התייחס, במפורט, לשלבי הטיפול והשיקום של הנאשם בקהילה הטיפולית "אל פטאם", ובהוסטל (עמ' 76-78). הוא הסביר כי הנאשם חזר הביתה, ולאחר מכן השתלב וטופל ביחידה להתמכרויות במזרח ירושלים (עמ' 78), ומה שחשוב הוא זה: **"הסיכוי שיחזור על מעשיו, עקב שימוש סמים, הוא נמוך מאוד, כי הוא פתר את הבעיה"** (עמ' 78, שורות 2-30).
78. נתון נוסף בעל משמעות, מנקודת מבטו של הסנגור, היא כי הנאשם הינו אדם אינטליגנטי, בעל יכולת ביטוי רהוטה, אחראי, בעל יכולת לנהל אורח חיים תקין, נמצא בתהליך משמעותי של שינוי בחייו, מתמיד בעבודה, שומר על ניקיון מסמים, מתקדם ומשקיע מאמצים בטיפולים. לאור זאת, שואל בתמיהה הסנגור: **"מה יותר מזה הליך שיקומי מוצלח, אם לא זה?!"** (עמ' 79, שורות 12-13).
79. ב"כ הנאשם, מנסה להתמודד עם התסקיר האחרון שבו הומלץ על עונש מאסר בפועל, עקב היותו של הנאשם עצור עד לתום ההליכים המשפטיים בתיק האחר (ושוב, יש לזכור כי מדובר בטיעונים מיום 29.12.15, לפני גזר הדין בבית משפט השלום). הסנגור מדגיש כי שירות המבחן לא אמר שהנאשם כשל בהליך השיקומי. לדבריו, מדובר במניעה טכנית, שכן לא ניתן לבצע עבודות שירות, כאשר אדם נמצא במעצר (עמ' 79, שורות 26-30). לפיכך, בקשת הסנגור היא כי, לכל היותר, יש להמיר את תקופת עבודות השירות במאסר בפועל (עמ' 80, שורות 1-3, וכן שורות 9-11).
80. לעניין העבר, מציין הסנגור כי מדובר בהרשעה לפני 15 שנה, כאשר הנאשם היה קטין, ואין זה רלוונטי כיום (עמ' 80, שורות 12-13).
81. ככל שמדובר בתסקיר נפגע העבירה, ב"כ הנאשם מבקש לציין כי על אף שהסכים שדברי נפגעת העבירה יוגשו, לא מדובר בפגיעה פיזית, ולא צורך כל אישור רפואי, ועל כן, יש לקחת את הדברים בעירבון מוגבל (עמ' 80, שורות 20-22).
82. לעניין דו"ח המודיעין המשטרה - תגובת הסנגור היא כי המקרה שלפנינו שונה לחלוטין, שכן אין מדובר ב"ידיו אבנים" רגיל, אלא בזריקת אבנים לפני שנתיים וחצי, של מי שעישן סמים, ומאז עבר הליך שיקומי מוצלח (עמ' 80, שורות 23-31 וכן עמ' 81 שורות 16-18). אין "לפקוד" על הנאשם את עוון עליית ידיו האבנים, שכן אין הדבר קשור אליו.
83. ב"כ הנאשם, בתשובה לשאלתי בעניין הפיצויים לנפגעי העבירה, לא הביע התנגדות, אלא ביקש להתחשב בנסיבות הנאשם (עמ' 82, שורות 3-6).
84. הנאשם עצמו הודה לבית המשפט, שנתן לו את האפשרות לצאת לקהילה וללמוד, וכי הדבר הועיל לו הרבה (עמ' 82, שורות 8-9). כאשר נשאל, כיצד הסתבך בעבירה החדשה, הוא הסביר שיצא בשעה מאוחרת בלילה, ורצה ללכת לבית אביו ברמאללה, והמשטרה תפסה אותו, והתחילה לתת לו מכות (עמ' 82, שורות 17-18).
- הנאשם סיים את דבריו במילים אלה: **"אני מבקש מכבודו שיקל בענישה שלי ברמה הכי נמוכה, ושהענישה שלי לא תהיה ענישה כבדה"** (עמ' 82, שורות 27-28).
85. ב"סיבוב השני" של הטיעונים לעונש, ביום 4.5.16, לאחר שהסתיים ההליך בבית משפט השלום, והוגש התסקיר הנוסף, ניתנה לסנגור אפשרות טיעון נוספת, לאחר השלמת הטיעון של ב"כ המאשימה (שדבריו תומצתו לעיל, בפיסקאות 68-73).
86. הסנגור המלומד, עו"ד דראושה, ער לכך שהתסקיר האחרון ממליץ על מאסר בפועל. אך, לדבריו, ניתן לחזור לתסקיר הקודם, ולהטיל על הנאשם מאסר בעבודות שירות לאחר שתקופת מאסרו בבית משפט השלום הסתיימה, והמניעה האובייקטיבית לביצוע עבודות שירות, חלפה (עמ' 89, שורות 7-14).

87. אשר ליחס או לפרופורציה בין עונש המאסר של ששה חודשים ויום שהוטלו על הנאשם בבית משפט השלום בגין התפרעות, לעומת העונש הראוי לו בתיק זה, מסביר הסנגור כי בתיק ההתפרעות העונש חפף את תקופת המעצר, וכי העבירה שביצע הנאשם ועליה הורשע בבית משפט השלום, הייתה עצם נוכחותו במקום והסתבכותו, במקום להתרחק מן המקום (עמ' 89, שורות 16-27).
88. הסנגור סבור כי עדיין, בהסתכלות כוללת על מעשיו של הנאשם, מדובר בחלק התחתון של מדרג החומרה. לא תהיה תועלת לאינטרס הציבורי אם הוא יחזור לכלא, ועל כן, יש מקום למאסר בעבודות שירות (עמ' 89, שורות 27-30).
89. עו"ד דראושה מסכים כי אם מרשו היה, כלשונו, **"מסתבך בעבירה חמורה, כמו אלימות קשה"**, לא היה טוען לעבודות שירות. אך, העבירה בה הורשע הנאשם בבית משפט השלום הייתה התפרעות, בנוכחות במקום בלבד, ובכך הודה (עמ' 90, שורות 3-5). הסנגור הוסיף ואמר כי שירות המבחן לא התעמק בפרטי התיק בבית משפט השלום, וראה בכך היעדר לקיחת אחריות, בעוד שיש הודאה בעבירת ההתפרעות (עמ' 90, שורות 6-12). מכל מקום, גם מבחינת שירות המבחן, מדובר בהליך שיקומי מוצלח, למעט אותה מעידה שבגינה הורשע בבית משפט השלום. הנאשם לא חזר לסמים במשך כל תקופת שהותו בקהילה הטיפולית ובהוסטל, ולכן אי אפשר למחוק את המלצות שירות המבחן מהתסקירים הקודמים (עמ' 90, שורות 12-19).
90. בהתייחסו ללשונו של סעיף 40 לחוק העונשין, סבור הסנגור כי הנאשם השתקם, ככל שהדבר נוגע לגמילה מסמים, ולכן יש להפעיל עליו את הסעיף, ולחרוג לקולא מהמתחם. לחילופין, יש להציב את עונשו בתחתית מתחם (עמ' 90, שורות 26-29).
91. הנאשם ניצל את זכות "המילה האחרונה", פעם נוספת, גם בתום הדיון השני, ואמר את הדברים הבאים (עמ' 91, שורות 10-15):
- "אני מופתע שהתיק הזה עובר להיות למאסר בפועל. דברתי עם קצין המבחן כמה שנפגעי מאד ושזה קרה בלי שאהיה אחראי ואשתלט על עצמי. אני הפנמתי, ומאד מצטער על מה שקרה. אני אומר שלא עשיתי עוד עבירה. שם מצאו אותי בכניסה ליד הבית והכניסו אותי לכלא. אני לא נמצא בעיר העתיקה ולא ישן, שם כדי לא להיחשף לאותן בעיות בגלל המגורים שם.**
- בתשובה לשאלת ביה"מ לעניין הסמים - תודה לאל הבראתי מזה.**
- היום אני עובד ברמאללה בחשבונות. יש לי תעודה של רואה חשבון. יש לי משרד ביחד עם אחי."**

הבניית שיקול דעת שיפוטי בענישה - כללי

92. גזר דין זה יכתב על פי תיקון 113 לחוק העונשין, אשר הוסיף את סימן א'1 לפרק ו לחוק העונשין, שעניינו **"הבניית שיקול הדעת השיפוטי בענישה"**.
93. סעיף 40 לחוק, קובע כי העיקרון המנחה בענישה הוא הלימה, דהיינו: **"קיומו של יחס הולם בין חומרת מעשה העבירה ונסיבותיו ומידת אשמו של הנאשם ובין סוג ומידת העונש המוטל עליו"**.
94. המתכונת שקובע החוק, היא צעידה בשני שלבים: תחילה, קביעת מתחם העונש ההולם, ולאחר מכן - גזירת העונש המתאים (סעיף 40 לחוק).

95. המחוקק מורה לבית משפט לקבוע את מתחם העונש ההולם למעשה העבירה שביצע הנאשם, בהתאם לעיקרון המנחה, הוא עיקרון ההלימה, ולשם כך על בית המשפט להתחשב בפרמטרים אלה, כאמור בסעיף 40ג (א) לחוק: **"בערך חברתי שנפגע מביצוע העבירה, במידת הפגיעה בו, במדיניות הענישה הנהוגה ובנסיבות הקשורות בביצוע העבירה, כאמור בסעיף 40ט".**
- הערך החברתי הנפגע ומידת הפגיעה בו**
96. בעניין זה לא הייתה מחלוקת בין הצדדים. ידיו אבנים לאדם הנמצא ברכב בדרך, עבירה לפי סעיף 332 (3) לחוק, היא, כשם הכותרת לאותו סעיף, **"סיכון חיי אדם במזיד בנתיב תחבורה"**.
97. הערך החברתי הראשון הנפגע הוא סיכון חיי אדם, דהיינו: פגיעה בערך היסוד של עולם המשפט, והוא הגנה על חייו של כל אדם בחברה.
98. הערך השני הוא הפגיעה בנתיב התחבורה. מבחינה זו, כל אדם הנוסע ברכב, הופך למטרה לאבן המיודה כלפיו. דבר זה פוגע בציבור כולו, וביכולת לנוע בחופשיות בכביש.
99. בגזר דיני שניתן בת"פ 29572-08-13 מדינת ישראל נ' יחיא אשקר (2014) (להלן - "פרשת אשקר"), שעסק בנושא קרוב - ועוד אתייחס לגזר דין זה בהמשך - תיארתי את הערכים המוגנים באופן הבא (פיסקה 61):
- "אין חולק כי ידיו אבן, המסכנת חיי בני אדם בנתיב תחבורה, תוך גרימת נזק לגוף ולרכוש, פוגע בערכים בסיסיים של הזכות לחיים ולביטחון; חופש התנועה; יכולת התיפקוד של חברה, שבה כלי התחבורה הם האמצעי המקובל להגיע ממקום למקום"**.
100. מאחר והנאשם הועמד לדין ביחס לעבירות נוספות, אם כי הצדדים ייחדו את עיקר טיעוניהם לעניין העבירה של סיכון חיי אדם במזיד בנתיב תחבורה, אזכיר את הערכים המוגנים ביחס לשתי העבירות האחרות, בהן הורשע הנאשם על פי הודאתו (ראה: פיסקאות 7 ו-9 לעיל).
101. הערך המוגן ביחס לעבירת היזק לרכוש במזיד, היא הגנה על קניין הפרט (והשווה: סעיף 3 לחוק יסוד: כבוד האדם וחירותו). בעבירה ספציפית זו, הערך המוגן אינו רק הגנה על נפגע עבירה, אלא גם הרתעת הנאשם המזיק לרכוש במזיד, שכן אחד מיסודות העבירה הוא גרימת הנזק לרכוש, בכוונה, דהיינו: במזיד.
102. אשר לעבירה השלישית של החזקה ושימוש בסמים לצריכה עצמית, כאן הערך המוגן נועד לא רק להגנתו של המשתמש, אלא למניעת נזק לכל הציבור כולו, שכן המשתמש בסמים, מתנהג באופן אחר ממי שאינו משתמש בסמים. במקרה שבפניי, לא הייתה כל מחלוקת כי אחת הסיבות לביצוע העבירה של ידיו אבן הייתה הסרת העכבה של הנאשם, עקב צריכת הסמים.
103. יש לזכור כי המחוקק, בסעיף 40ג(א) לחוק, מטיל על השופט לבחון את הערך החברתי, לא באופן ערטילאי, אלא לבדוק כיצד נפגע אותו ערך חברתי מביצוע העבירה ומהי מידת הפגיעה בו.
104. בפרשת אשקר התייחסתי לנושא זה, וכך כתבתי בפיסקה 62 לגזר דיני בפרשה הנ"ל:
- "החוק קובע, כי יש להתחשב לא רק בערך החברתי, אלא במידת הפגיעה בו."**
- במקרה שלפנינו, הפגיעה היא ברורה: לא רק ניפוח שמשות ולכלוך ריפוד, אלא פגיעה פיזית בידה של נוסעת תמימה, שלא חטאה ולא פשעה. לכך יש להוסיף את הפגיעה בנתיבי הנסיעה בירושלים, בירת ישראל, בדרך אל הכותל."**
105. אכן יש שוני בין הנסיבות בפרשת אשקר (שם זרקו הנאשמים, כל אחד אבן אחת וניפצו ארבע שמשות של אוטובוס, כאשר אחת הנוסעות נפצעה ונגרם לה חתך באורך 3-4 ס"מ בכף היד, והיא נזקקה

לתפרים ובנוסף לכך ריפוד האוטובוס הוכתם בדם; פסקה 7 לגזר הדין), לעומת המקרה שבפניי, שכן הנזקים שנגרמו למתלוננת הינם פסיכולוגיים או השלכה על התנהגות עתידית, הכול כמפורט בהצהרת נפגעת העבירה (פיסקאות 46-50 לעיל), כאשר יש הסכמה כי לא נגרם ליושבי הרכב ואף לא למתלוננת כל נזק פיזי בעת האירוע (ראה: פסקה 51 לעיל, המפנה לעמ' 33, שורות 5-10 לפרוטוקול מיום 29.12.15).

מדיניות הענישה הנהוגה

106. אחת ממטרות תיקון 113 היא ליצור אחידות בענישה, וזאת בדרך של קביעת מתחם עונש הולם, שהוא עצמו מבוסס, בין היתר, על מדיניות הענישה הנהוגה.

107. גישתה של המאשימה, להציע מתחמים שאינם מביאים בחשבון פסיקה קודמת של בית משפט זה או של בית המשפט העליון, אשר קבעו מתחמי עונש הולם בנסיבות דומות וביחס לעבירות זהות, מסכל את מטרת המחוקק, וגורם לכך כי, לשיטת המאשימה, בכל תיק ותיק יהיה צורך "להמציא את הגלגל מחדש".

108. הטענות לעונש בתיק זה יכולים להוות דוגמא לאותה תופעה. בפרשת אשקר התייחסתי בהרחבה, לפסיקה עניפה של בית המשפט העליון והמחוזי, בעבירות של יידוי אבנים לעבר רכב, שהיא הדוגמא הנפוצה לעבירת סיכון חיי אדם בנתיב תחבורה. הבאתי באותה פרשה 14 גזרי דין (פיסקאות 64-72), ולא אחזור עליהם כאן. מסקנתי הייתה כי מתחם העונש ההולם הינו בין 8 חודשי מאסר בפועל לבין 24 חודשי מאסר בפועל, ובנוסף לכך מאסר מותנה (פיסקה 78 לגזר דיני בפרשת אשקר).

לשלמות התמונה אציין, כי בפרשת אשקר הנ"ל, לאחר דיון במבחנים ובשיקולים הרלבנטיים לעניין העונש המתאים, גזרתי על הנאשמים 20 חודשי מאסר בפועל (פיסקה 91א) לגזר הדין בפרשת אשקר הנ"ל).

109. בטיעונים לעונש, אישר ב"כ המאשימה כי המדינה לא הגישה ערעור על גזר דיני בפרשת אשקר (עמ' 48-49 לפרוטוקול, כמובא לעיל בפסקה 59).

יהיה זה בזבוז זמן שיפוטי, מצד אחד, ופגיעה בעיקרון השוויון של הנאשמים, מצד שני, אם ב"כ המאשימה, היודע שנקבע מתחם עונש הולם על ידי בית המשפט המחוזי, והמדינה בחרה שלא להגיש ערעור לבית המשפט העליון, יתעלם מאותו מתחם, ויחוש עצמו בן חורין לטעון מתחמים אחרים.

הסברו של ב"כ המאשימה כי חלו שינויים בהנחיות של פרקליט המדינה לגבי טיעונים לעונש, החל מחודש נובמבר 2015 (ראה פסקה 60 לעיל), אינו מספק לכשעצמו, ובכל מקרה, אין הוא מצדיק התעלמות ממתחם שנקבע בפסיקה; אלא, יכול הוא - לכל היותר - להעלות בפני בית המשפט בקשה למדיניות ענישה חדשה, אך אין הוא רשאי להתעלם ממה שנפסק.

110. ראוי לציין כי המתחם האמור של 8-24 חודשי מאסר, שנקבע בפרשת אשקב, התייחס לנתונים חמורים יותר של ביצוע בצוותא של שניים, ניפוץ ארבע שמשות, ובמיוחד בולט השוני שבין אותו מקרה, שבו נגרם נזק פיזי לנוסעת, כולל: הצורך בטיפול רפואי של תפרים, עקב חתך בכף היד, והכתמת ריפוד האוטובוס בדם, בעוד שבמקרה שבפניי לא נגרם נזק פיזי כלל.

111. אם כך נפסק בפרשת אשקב, קשה להבין כיצד טוענת המאשימה למתחם שונה לחלוטין, שהרף התחתון בו (24 חודש), הוא הרף העליון בפרשת אשקב, ולא מצאתי כל תימוכין ובסיס לרף העליון של המתחם אותו הציעה המדינה, שהוא חמש שנים.

112. יתירה מזאת, ב"כ המאשימה, הוא עצמו, הביא כאסמכתא לחומרה הרבה הטמונה ב"ידי אבנים, את פסק הדין של בית המשפט העליון בע"פ 2432/15 חליל עיסא נ' מדינת ישראל (2015).

113. אכן, באותו פסק דין אין קביעת מתחם על ידי בית המשפט העליון, אלא רק התייחסות למתחם עונש הולם שבין 8-24 חודשי מאסר בפועל, כפי שקבע בית המשפט המחוזי (עמיתי, כב' השופט מוסק, בת"פ 61104-11-14), שהטיל עונש בפועל של 16 חודשי מאסר על ידיו אבנים, ארבע פעמים, כאשר לנאשם שם היה עבר פלילי, הכולל גם ריצוי מאסר בפועל, ממנו שוחרר זמן קצר לפני ביצוע העבירה נשוא הדין. הנאשם שם הכחיש את המעשים, לא הציג נסיבות אישיות להקלה בעונש, ולא אמר את דברו האחרון. ערעורו נדחה, הן לגבי ההרשעה והן לגבי העונש (פסק הדין ניתן על ידי כב' השופטת אסתר חיות, בהסכמת כב' השופט עוזי פוגלמן וכב' השופטת דפנה ברק-ארז).

114. דחיית ערעורו של הנאשם והותרת העונש על כנו בע"פ 2432/15 הנ"ל, משמעותה היא, כי בית המשפט העליון אימץ גם את מתחם העונש ההולם המוזכר בגזר הדין של בית המשפט המחוזי באותו עניין, שניתן על ידי כב' השופט כרמי מוסק בת"פ 61104-11-14.

115. עיינתי בגזר הדין הנ"ל של בית המשפט המחוזי, שבו נקבע המתחם של 8 עד 24 חודשי מאסר. אחת האסמכתאות המרכזיות עליה מתבסס כב' השופט מוסק, הוא גזר דיני בפרשת אשקב, (פיסקה 9 לגזר דינו של השופט מוסק):

"ראיתי מקום להפנות לעניין מתחם הענישה לפסק דינו הממצה של בית המשפט המחוזי בירושלים (כב' סגן הנשיא, השופט מ' דרורי) בת"פ 29572-08-13 מדינת ישראל נ' אשקב, שם סקר בית המשפט מספר רב של גזרי דין שעסקו ברמת הענישה בעבירה של סיכון חיי אדם בנתיב תחבורה. בית המשפט ניתח את רמת הענישה אותה יש לקבוע בהתייחס לתיקון 113 לחוק העונשין וכן ביחס לנסיבות שונות של נאשמים בגזרי הדין שאליהם התייחס בית המשפט. בסופו של דבר סבר בית המשפט באותו עניין, כי מתחם הענישה ההולם נע בין 8 חודשי מאסר בפועל ועד 24 חודשי מאסר בפועל".

116. ראוי לציין, כי הפרקליטות בדיון שנדון בפני כב' השופט מוסק, עתרה למתחם ענישה אחר - ונמוך - מזה שבפניי, 12 עד 36 חודשי מאסר בפועל (וכזכור, בפניי טענת המאשימה היא כי המתחם הוא 24 עד 60 חודשי מאסר), כאשר היא מתבססת על גזר דין של עמיתי, כב' השופט הבכיר אמנון כהן, שגזר עונש 18 חודשי מאסר על ידיו אבן לעבר הרכבת הקלה, אך כב' השופט מוסק כבר מזכיר כי בית המשפט העליון הפחית את העונש באותו מקרה והעמידו על 12 חודשי מאסר בפועל.

117. ראוי לציין, כי עמיתי, כב' השופט הבכיר אמנון כהן, דן בגזר דין חדש יותר במקרה דומה של ידיו אבן לעבר כלי רכב של יהודים, ושם, לאחר שהביא פסיקה של בית המשפט העליון, קבע מתחם עונש הולם שהוא בין מאסר קצר בפועל לבין 24 חודשי מאסר, ובפועל העונש שהוטל על הנאשם היה מאסר של שישה חודשים, מתוכם ארבעה חודשים ירצו בפועל וחודשיים בעבודות שירות (מדינת ישראל נ' אמיר יגמור (2015)).

118. בתיק אחר של סיכון חיי אדם בנתיב תחבורה, שבו דרדר הנאשם פח בוער לעבר אוטובוס שפגע בו בחלק האחורי, במסגרת הפגנה של חרדים בירושלים, עתרה המדינה למתחם עונש הולם של 12 עד 36 חודשי מאסר ובית המשפט קבע מתחם שנע בין מספר חודשי מאסר ל-36 חודשי מאסר וגזר לבסוף עונש של 7 חודשי מאסר בפועל (ת"פ 29338-08-14 מדינת ישראל נ' יהושע דדון (2015)).

119. אביא גזר דין שניתן בבית המשפט המחוזי בנצרת בעבירה של סיכון חיי אדם במזיד בנתיב תחבורה, כאשר מדובר בידי אבן לעבר שמשט אוטובוס, פעמיים. מתחם העונש ההולם נקבע לשישה עד 20 חודשי מאסר בפועל, והעונש שנגזר על הנאשם היה שבעה חודשי מאסר בפועל (ת"פ 7155-05-13 מדינת ישראל נ' דוד מור (2013), מפי כב' השופטת יפעת שטרית).

120. בפרשה אחרת, מורכבת יותר, שבה הועמד אדם לדין בגין מספר עבירות ביטחוניות, נקבעו מתחמי עונש הולם לסוגי עבירות בנפרד, כאשר לידי שני בקבוקי תבערה לעבר מכונית, שהם עבירה של סיכון חיי אדם בנתיב תחבורה, נקבע עונש הולם שבין 15 ל-35 חודשי מאסר בפועל, והעונש שנקבע הוא 20 חודשי מאסר לכל אחד מהמקרים (ת"פ 40111-05-14 מדינת ישראל נ' מורד על חסין (2015), מפי סגן הנשיא, כב' השופט רון שפירא).

נסיבות הקשורות בביצוע העבירה

121. סעיף 40ג לחוק קובע כי הפרמטר האחרון לקביעת מתחם העונש ההולם הוא התחשבות בית המשפט "בנסיבות הקשורות בביצוע העבירה כאמור בסעיף 40ט".

122. סעיף 40ט(א) לחוק, מורה לבית המשפט להתחשב "בהתקיימותן של נסיבות הקשורות בביצוע העבירה, המפורטות להלן, ובמידה שבה התקיימו, ככל שסבר שהן משפיעות על חומרת מעשה העבירה ועל אשמו של הנאשם".

123. בהמשך הסעיף, מפורטים אחת עשרה פיסקאות משנה, ואשר אליהן אתייחס עתה:

- (1) **התכנון שקדם לביצוע העבירה - לא היה תכנון.** ה"אומץ" שקיבל הנאשם לצורך ביצוע ידיו האבן, נבע מהשימוש בסמים;
- (2) **חלקו היחסי של הנאשם בביצוע העבירה ומידת ההשפעה של אחר על הנאשם בביצוע העבירה - הנאשם ביצע את המעשה לבדו.** מידת ההשפעה אינה "של אחר", אלא של סמים, כאמור לעיל;
- (3) **הנזק שהיה צפוי להיגרם מביצוע העבירה - הנזק הפוטנציאלי הנו רב,** שכן היו מקרים לא מעטים שבהם אנשים נפגעו באופן פיזי קשה;
- (4) **הנזק שנגרם מביצוע העבירה - כאמור לעיל,** לא נגרם נזק פיזי (פסקאות 51, 105 ו-110 לעיל).
- (5) **הסיבות שהביאו את הנאשם לבצע את העבירה - לא הוכח כל מניע אידיאולוגי.** ושוב, הטיגר לביצוע היה מצבו של הנאשם לאחר עישון הסמים;
- (6) **יכולתו של הנאשם להבין את אשר הוא עושה, את הפסול שבמעשהו או את משמעות מעשהו, לרבות בשל גילו - הנאשם הבין את מצבו.** נכון שבתסקירי שירות המבחן הוא מנסה להשליך אחריות, אבל לאור רמתו האינטליגנטית (היותו רואה חשבון), אין הנאשם יכול לחסות במסגרת תנאי מקל זה;
- (7) **יכולתו של הנאשם להימנע מהמעשה ומידת השליטה שלו על מעשהו, לרבות עקב התגרות של נפגע העבירה - לא הייתה כל התגרות.** הנאשם שלט על הסיטואציה וביצע את העבירה לאחר עישון הסמים, כאמור לעיל;
- (8) **מצוקתו הנפשית של הנאשם עקב התעללות בו על ידי נפגע העבירה - לא רלבנטי;**
- (9) **הקרבה לסייג לאחריות פלילית כאמור בסימן ב' לפרק ה'1 - לא רלבנטי;**
- (10) **האכזריות, האלימות וההתעללות של הנאשם בנפגע העבירה או ניצולו - אין מדובר באכזריות והתעללות.** אך, עצם הטלת אבן על שימשת רכב, שבו יש נוסעים ושעליו דגל ישראל, מעיד על כוונה לאלימות בנפגעי העבירה, דהיינו: הנוסעים ברכב;
- (11) **הניצול לרעה של כוחו או מעמדו של הנאשם או של יחסיו עם נפגע העבירה - לא רלבנטי.**
124. לאור האמור בסעיף 40ט(ב) לחוק, התחשבתי באופן חלקי בנסיבות, כאמור בסעיף קטן (א)(6) עד (9), ככל שהן מפחיתות את חומרת מעשה העבירה ואת אשמו של הנאשם.
125. לא מצאתי מקום להחמיר עם הנאשם במסגרת קביעת העונש ההולם, שכן הנסיבות האמורות בסעיף קטן (א)(10) ו-(11), שעל פי החוק הן מגבירות את חומרת מעשה העבירה ואת אשמו של הנאשם, אינן חלות על הנאשם שבפניי.

מתחם העונש ההולם - סיכום

126. לאור האמור בפרקים דלעיל, ובהתחשב גם במתחם העונש ההולם כפי שנקבע בפרשת אשקב, לא אוכל לקבל את עמדת המאשימה, שנקבעה ללא אסמכתא. גם הנימוק כי חל שינוי במדיניות הפרקליטות, אין בכוחו לשנות את עמדתי.
127. לפיכך, מתחם העונש ההולם יהיה בין 8 חודשים לבין 24 חודשים של מאסר בפועל, מאסר על תנאי, וכן פיצויים, שעליהם אדבר בנפרד.

גזירת העונש המתאים

128. סעיף 40ג(ב) מורה לבית המשפט כי בתוך מתחם העונש ההולם יגזור את העונש המתאים לנאשם, "בהתחשב בנסיבות שאינן קשורות בביצוע העבירה כאמור בסעיף 40א".

הסיפא של סעיף 40ג(ב) לחוק מאפשרת לבית המשפט לחרוג ממתחם העונש ההולם בשל שיקולי שיקום או ההגנה על שלום הציבור.

נסיבות שאינן קשורות בביצוע העבירה

129. ברישא של סעיף 40א לחוק נכתב: "בגזירת העונש המתאים לנאשם כאמור בסעיף 40ג(ב), רשאי בית המשפט להתחשב בהתקיימות נסיבות שאינן קשורות בביצוע העבירה, המפורטות להלן, ובמידה שבה התקיימו, ככל שסבר כי ראוי לתת להן משקל בנסיבות המקרה, ובלבד שהעונש לא יחרוג ממתחם העונש ההולם".

130. כמצוות המחוקק, נבדוק את כל תתי סעיף 40א, ומידת התאמתם לנתוני תיק זה:

(1) הפגיעה של העונש בנאשם, לרבות בשל גילו - אין מדובר בפגיעה יוצאת דופן. בכל מקרה, הנאשם כבר היה במאסר במשך כחצי שנה, עקב ההליך בבית משפט השלום (ראה פסקאות 40-36 לעיל);

(2) הפגיעה של העונש במשפחתו של הנאשם - הנאשם רווק. אין טענה כי עונש מאסר יפגע בבני משפחתו הרחבה יותר;

(3) הנזקים שנגרמו לנאשם מביצוע העבירה ומהרשעתו - לנאשם לא נגרמו נזקים. ניתן לומר, באופן כמעט אירוני, כי הנאשם הפיק תועלת מביצוע העבירה בכך שהיה בקהילה הטיפולית "אלפטאם", בפיקוח בית המשפט, ובכך שיפר את מצבו;

(4) נטילת האחריות של הנאשם על מעשיו, וחזרתו למוטב או מאמציו לחזור למוטב - הנאשם נטל אחריות, אם כי שירות המבחן מסתייג מעוצמת נטילת האחריות. לעניין החזרה למוטב, לצערי, עצם ההליך בבית משפט השלום מוכיח כי הנאשם, אפילו במסגרת המתנה לסיום תיק זה, ביצע עבירה של התפרעות;

(5) מאמצי הנאשם לתיקון תוצאות העבירה ולפיצוי הנזק שנגרם בשלה - הנאשם לא פיצה את המתלוננת. מדברי הסנגור (ראה: פסקה 83 לעיל) ניתן להסיק, כי אם יחויב לפיצויים, ישלם הנאשם את המוטל עליו. הנאשם רואה חשבון, ועל פני הדברים יש לו אמצעים כספיים מספיקים למימון הפיצוי האמור;

(6) שיתוף הפעולה של הנאשם עם רשויות אכיפת החוק; ואולם כפירה באשמה וניהול משפט על ידי הנאשם לא יזקפו לחובתו - הנאשם הודה בשלבים הראשונים של הדיון, ושיתף פעולה עם שירות המבחן, לאורך כל הליכי הגמילה. ברם, כאמור לעיל, הוא עבר עבירה נוספת, אשר עליה נדון בבית משפט השלום;

(7) התנהגותו החיובית של הנאשם ותרומתו לחברה - הנאשם התנהג בצורה בלתי חיובית, ולא ניתן להצביע על כל תרומה שלו לחברה;

(8) נסיבות חיים קשות של הנאשם שהיתה להן השפעה על ביצוע מעשה העבירה - בכל התסקירים אין רמז על נסיבות חיים קשות שהביאו את הנאשם לביצוע המעשה, ואף לא להתמכרות בסמים בגיל צעיר, שכן עשה זאת לאחר לימודים באוניברסיטה בירדן ותחילת עבודה בירושלים, ללא כל נסיבות חיים קשות;

(9) התנהגות רשויות אכיפת החוק - אין כל טענה כנגד רשויות אכיפת החוק;

(10) חלוף הזמן מעת ביצוע העבירה - אכן, מאז ביצוע העבירה, ביום 11.5.13, וכתב האישום שהוגש סמוך לאחר מכן, ביום 16.5.13, חלפו 3 שנים. אולם, הדחיות נבעו מתוך רצון של הנאשם להמשיך בהליכי גמילה, שכללו למעלה משנה וחצי של שהות בקהילה הטיפולית "אלפטאם", ולאחר מכן, בהוסטל. על כן, חלוף

הזמן לא יכול להוות נימוק לקולא.

(11) עברו הפלילי של הנאשם או העדרו - אשר לעבירה שבה הורשע הנאשם, בשנת 2001, בגין אירוע שביצע בשנת 2000, מדובר בעבר רחוק, ואז הנאשם היה קטין, ונדון ל-5 חודשי עבודות שירות ומאסר על תנאי ל-3 שנים, כאשר את המעשה נשוא תיק זה ביצע 12 שנה לאחר מכן. פורמלית, על פי לשון החוק, יש לשקול את עברו הפלילי של הנאשם, כאשר הכוונה היא לעבר הפלילי שקדם לביצוע המעשה, שבגינו הוא נענש בגזר הדין. במקרה שבפניי, עבירת ההתפרעות, שבוצעה ביום 18.9.15, הייתה לאחר מועד ביצוע העבירה נשוא תיק זה (11.5.13), אך עדיין היא רלבנטית לעניין העבר הפלילי, כאשר מוטל עלי לגזור את עונשו של הנאשם, בחודש מאי 2016.

שיקום

131. סעיף 40ד(א) לחוק מורה לבית המשפט כי אם מצא "כי הנאשם השתקם או כי יש סיכוי של ממש שישתקם, רשאי הוא לחרוג ממתחם העונש ההולם ולקבוע את עונשו של הנאשם לפי שיקולי שיקומו...".

132. "בכלל מאתיים מנה" (תלמוד בבלי, מסכת בבא בתרא, דף מא, עמ' ב). ובענייננו: אם בשל שיקולי שיקום רשאי בית המשפט לחרוג ממתחם העונש ההולם, לא כל שכן שרשאי הוא, בתוך מתחם העונש ההולם, להתחשב בשיקולי שיקום כדי למקם את העונש המתאים בתחתית המתחם או בחלק נמוך של המתחם, הכל לפי העניין ועוצמת הליכי השיקום.

133. ב"כ הצדדים נחלקו במשמעות השיקום ובפרשנות של תסקירי שירות המבחן.

134. עמדתי, לאחר שעיינתי בכל התסקירים ובמסמכים של קהילת אל פטאם, שמעתי את הנאשם לאורך כל שלושת השנים שהתיק בטיפול, היא זו: הנאשם שוקם, ככל שהדבר נוגע לעניין הסמים. בעניין זה מדובר בהצלחה משמעותית ביותר, שכן גם לאחר סיום שלבי השיקום בקהילת אל פטאם ובהוסטל, כיום, כאשר הנאשם נמצא בירושלים, הוא ממשיך לעבור בדיקות שרידי סם ביחידה להתמכרויות, וכל התוצאות הינן כי הנאשם נקי מסמים. לכך יש חשיבות מרובה, בשל כך שכיום אין בפנינו מתמכר לסמים אלא "נקי", ולכך השלכות, הן על אישיותו והן על הפחתת סיכון הציבור מאדם המתמכר לסמים.

135. אכן, בעניין העבירה המרכזית, השיקום אינו מלא. הנאשם, אכן, הודה ואף לקח אחריות, אך בפועל ביצוע העבירה של התפרעות בחודש ספטמבר 2015, מעיד כי השיקום בנקודה זו לא היה מושלם.

136. לפיכך, סבור אני כי יש למקם את העונש הראוי של הנאשם ברבע התחתון של המתחם, דהיינו: 12 חודשי מאסר.

שיקולים נוספים

137. ב"כ המאשימה התייחס לשיקולי הרתעה והגנה על שלום הציבור. אני סבור כי מאחר ועברו שלוש שנים מאז האירוע, ומבלי לגרוע ממשמעות עבירת ההתפרעות בחודש ספטמבר 2015, אין צורך בתיק זה להחמיר מעבר לאמור לעיל בשל שיקולים אלה של הגנה על שלום הציבור, הרתעה אישית והרתעת הרבים, ודי בעונש של 12 חודשי מאסר בפועל, כאשר אליו מתווסף מאסר מותנה משמעותי.

פיצויים

138. סעיף 77(א) לחוק העונשין קובע כי בית המשפט רשאי לחייב אדם שהורשע לשלם לאדם שניזוק על ידי

עבירה סכום פיצוי שלא יעלה על 258,000 ₪.

139. סעיף 77(ב) לאותו חוק מתייחס לאמות המידה לקביעת הפיצויים וקובע כי הם יהיו "לפי ערך הנזק או הסבל שנגרמו, ביום ביצוע העבירה או ביום מתן ההחלטה על הפיצויים, הכל לפי הגדול יותר".

140. כבר הוזכר לעיל כי מדובר בנזק שאינו נזק פיזי אלא בעיקר פגיעה נפשית, כאשר אין בידי המדינה מידע או ראיה על הוצאות בפועל, ואף לא תשלומים לטיפול פסיכולוגי (פיסקה 51 לעיל). אולם, הפגיעות הנפשיות וההשלכות שלהן תוארו בהרחבה בהצהרת נפגעת העבירה (ראה במיוחד פסקאות 47-49 לעיל).

141. סעיף 40 לחוק קובע כי לענין הקנס יתחשב בית המשפט גם במצבו הכלכלי של הנאשם. אין סעיף דומה לגבי פיצויים. מכל מקום, במקרה שבפניי, הנאשם הינו רואה חשבון ומשתכר יפה, ועל כן, לא ראיתי טעם להפחית מסכום הפיצוי, ובמיוחד כאשר ב"כ הנאשם הביע נכונות, למעשה, לפצות את המתלוננת (ראה פסקה 83 לעיל).

142. לפיכך, בהתחשב במכלול הנסיבות אני מחייב את הנאשם לשלם למתלוננת פיצויים בסך של 10,000 ₪.

סיכום

143. הנאשם עבר הליכי שיקום מוצלחים באל פטאם ובהוסטל וביחידה להתמכרויות, ותוצאת הליכי שיקום אלה הייתה המלצת שירות המבחן על כך שהעונש שיוטל על הנאשם יהיה עבודות שירות (פיסקה 30 לעיל).

144. ברם, הנאשם היה מעורב בעבירת התפרעות, ובגינה נדון לשישה חודשי מאסר ויום ובעקבות זאת שינה שירות המבחן את עמדתו והמליץ על מאסר בפועל, הן בשלב של מעצרו של הנאשם בגין עבירת ההתפרעות (פיסקה 41 לעיל), והן לאחר שעונשו נגזר (פיסקה 44 סיפא לעיל).

145. אינני יכול לקבל את עמדת הסנגור, לפיה ניתן לחזור להמלצה על מאסר בעבודות שירות, וגם החלופה שהציע בדבר עונש שחלקו מאסר וחלקו עבודות שירות, אינה מתאימה בנסיבות אלה, שכן ביצוע עבירת התפרעות בתקופת המתנה לגזר דין בגין עבירה של סיכון חיי אדם בנתיב תחבורה, ממקמת את הנאשם בתחום העונש של מאסר בפועל ולא של עבודות שירות.

146. כפי שהסברתי לעיל, לא קבלתי את עמדת המדינה בדבר מתחם של 30-60 חודש, שכן אין בסיס לכך, לא ברף התחתון ולא ברף העליון. אם הרף התחתון שהציעה המדינה נכון, כיצד יתיישבו הדברים עם עונשים שניתנו בעבר, הן בבית משפט זה והן בבית המשפט העליון, שהטיל או אישר עונשים של 12 חודשי מאסר, 16 חודשי מאסר ו-20 חודשי מאסר. הרף העליון המוצע על ידי המדינה, מעולם לא הוטל ואף לא הוגש לי פסק דין המתקרב לרף זה.

147. בתוך המתחם שקבעתי, אותו הסברתי בהרחבה לעיל (פיסקאות 92-127), דהיינו: 8-24 חודשי מאסר בפועל, מצאתי כי הנאשם נמצא ברבע התחתון של המתחם, עקב השיקום המוצלח בתחום הסמים. אכן, אם השיקום היה מלא, והנאשם לא היה נוטל חלק בהתפרעויות ובגין זאת מורשע ונדון לחצי שנת מאסר, לא מן הנמנע כי הייתי מקבל את המלצת שירות המבחן הראשונה בדבר עבודות שירות. אולם, מעשיו של הנאשם, שבגינם הורשע ונדון לחצי שנת מאסר, והכל כאשר עדיין מרחפת מעליו אימת הדין של גזירת העונש בתיק שבפניי, מוכיחים כי השיקום לא היה מלא, ועל כן, יש לתת משקל רב להמלצת שירות המבחן, החוזרת בה מעונש של מאסר בעבודות שירות וממליצה על מאסר בפועל.

148. לא ניתן לקבל את עמדת הסנגור כי בתיק זה העונש יהיה מספר חודשים של מאסר בלבד, שכן אם בגין התפרעות, שעונשה המרבי הוא שנתיים מאסר (סעיף 152 לחוק), העונש בין סיכון חיי אדם במזיד בנתיב תחבורה, שהעונש המרבי בגינו הוא 20 שנות מאסר (סעיף 332(3) לחוק), קביעת עונש של 12 חודשי מאסר (כפול ממה שפסק בית משפט השלום), הוא המינימום ההכרחי, והדבר גם משתלב עם המשקל שנתתי לשיקום בתחום הסמים, כמוסבר בהרחבה לעיל.

התוצאה

149. בהתחשב בכל האמור לעיל, אני גוזר על הנאשם את העונשים הבאים:
- א. 12 חודשי מאסר בפועל, בניכוי ימי מעצרו (חמישה חודשים ושני ימים; פסקה 75 לעיל).
 - ב. 9 חודשי מאסר על תנאי, אותם ירצה הנאשם, אם יעבור תוך שלוש שנים עבירה של סיכון חיי אדם במזיד בנתיב תחבורה (וזאת מבלי לגרוע מעונש מאסר על תנאי שהוטל עליו בבית משפט השלום).
 - ג. 4 חודשי מאסר על תנאי, אותם ירצה הנאשם, אם יעבור תוך שלוש שנים, עבירה של היזק לרכוש במזיד.
 - ד. 4 חודשי מאסר על תנאי, אותם ירצה הנאשם, אם יעבור תוך שלוש שנים, עבירה כלשהי על פקודת הסמים המסוכנים [נוסח חדש], תשל"ג-1973.
 - ה. פיצויים למתלוננת בסך של 10,000 ₪. התשלום יינתן במרכז לגביית קנסות ופיצויים, אשר יעביר את הכסף למתלוננת, על פי פרטים שימסור ב"כ המאשימה למרכז האמור.
150. המועדים לתחילת ריצוי העונש ולתשלום הפיצויים, ייקבעו לאחר הקראת גזר הדין, לאחר שאשמע את טיעוני הצדדים ביחס לנסיבותיו האישיות של הנאשם, וכן טענות שיעלו, אם יעלו, ביחס לחודש הרמדאן והחג שלאחריו.
151. זכות ערעור לבית המשפט העליון בתוך 45 ימים.

ניתן היום, כ"ב אייר תשע"ו, 30 מאי 2016, במעמד ב"כ המאשימה הנאשם ובא כוחו.

**משה דרורי, שופט
סגן נשיא**